

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
—ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837—

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

-

MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY
AND HISTORY OF ART

ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2025-2026

ΑΘΗΝΑ 2025

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών

Καθηγήτρια Κατερίνα Κωνσταντινίδου
Επικ. καθηγήτρια Δήμητρα Λαμπροπούλου

Πληροφορίες/Επικοινωνία

Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: PMS-Hist-Arch@arch.uoa.gr

Διεύθυνση:

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Γραφείο 404 (4ος όροφος)
Νικολάου Πολίτη 1, Αθήνα 157 84

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύνθεση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	4
Διδάσκοντες/Διδάσκουσες στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	5
Κανονισμός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	6
Σεμινάρια ανά ειδίκευση. Συνοπτικός πίνακας.....	27
A. Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία / Modern and Contemporary Greek History	28
B. Ευρωπαϊκή Ιστορία / European History	29
Γ. Ιστορία της Τέχνης / History of Art.....	20
Αναλυτική περιγραφή μαθημάτων.....	32
A. Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία / Modern and Contemporary Greek History	32
B. Ευρωπαϊκή Ιστορία / European History	51
Γ. Ιστορία της Τέχνης / History of Art.....	63

**ΣΥΝΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Διευθυντής Π.Μ.Σ.

Κώστας Γαγανάκης, Καθηγητής

Μέλη

Ιάνθη Ασημακοπούλου, Επίκ. Καθηγήτρια

Κατερίνα Κωνσταντινίδου, Καθηγήτρια

Δήμητρα Λαμπροπούλου, Επίκ. Καθηγήτρια

Νικόλαος Χρύσης, Επίκ. Καθηγητής

Γραμματειακή υποστήριξη

Χριστίνα Κούκου

**ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Ευγενία Αλεξάκη, Επίκ. Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Ιάνθη Ασημακοπούλου, Επίκ. Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Κώστας Γαγανάκης, Καθηγητής Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Νικολέττα Γιαντσή-Μελετιάδη, Καθηγήτρια Μεσαιωνικής Ιστορίας της Δύσεως, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Σουκρού Ιλιτζάκ, Επίκ. Καθηγητής Οθωμανικής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Καθηγητής Θεωρίας και Ιστορίας της Ιστοριογραφίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Εμμανουήλ Κούμας, Επίκ. Καθηγητής Ιστορίας Διεθνών Σχέσεων, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Κατερίνα Κωνσταντινίδου, Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Διονύσιος Μπενέτος, Καθηγητής Μεσαιωνικής Λατινικής Φιλολογίας, Τμήμα Φιλολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Μαρία Παπαθανασίου, Αναπλ. Καθηγήτρια Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Δημήτρης Παυλόπουλος, Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Βασιλική Σειρηνίδου, Αναπλ. Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Κώστας Ταμπάκης, Κύριος Ερευνητής στην Ιστορία των Επιστημών και της Τεχνολογίας, Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Καθηγητής Ιστορίας του Μεταπολεμικού Κόσμου, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

Νικόλαος Χρύσης, Επίκ. Καθηγητής Μεσαιωνικής Ευρωπαϊκής Ιστορίας, Τμήμα Ιστορίας
και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΑΡΘΡΟ 1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στα πεδία της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και της Ιστορίας της Τέχνης.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) «Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Ιστορίας της Τέχνης», μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

1. Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος) [Modern and Contemporary Greek History (Greek-Venetian, Ottoman, Modern Greek World)]

2. Ευρωπαϊκή Ιστορία [European History]

3. Ιστορία της Τέχνης [History of Art]

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Ε.Κ.Π.Α.

1.4 Μαθησιακά αποτελέσματα, προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθηση του Π.Μ.Σ.:

Γνώση και δυνατότητα κριτικής αποτίμησης των κεντρικών γεγονότων, εξελίξεων, διαδικασιών των υπό εξέταση περιόδων, διεύρυνση και βελτίωση της ανωτέρω γνώσης και δυνατότητας.

Εξοικείωση με την ιστοριογραφική συζήτηση και δυνατότητα κριτικής συμμετοχής σε αυτήν.

Εξοικείωση με τα μεθοδολογικά και θεωρητικά εργαλεία της ιστορικής επιστήμης και ικανότητα εφαρμογής τους.

Κατανόηση και εφαρμογή της ερευνητικής διαδικασίας (διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων, διεξαγωγή βιβλιογραφικής και πρωτογενούς έρευνας).

Σύνταξη ολοκληρωμένων ερευνητικών προτάσεων, επιστημονικών δοκιμίων και ερευνητικών επιστημονικών άρθρων στο πεδίο της κάθε ειδίκευσης.

Ικανότητα προετοιμασίας προφορικών εισηγήσεων και εξοικείωση με τη συμμετοχή σε επιστημονικά εργαστήρια και συνέδρια.

Με την ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ. οι απόφοιτοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

Διεκδικήσουν εξειδικευμένες θέσεις εργασίας σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, σχετικούς με την έρευνα και τη μελέτη της Νεότερης Ιστορίας και της Ιστορίας της Τέχνης (αρχαία, πολιτιστικά ιδρύματα, μουσεία, συλλογές).

Προχωρήσουν στον β' κύκλο σπουδών, εκπονώντας διδακτορική διατριβή με θέματα σχετικά με τη μεταπτυχιακή ειδίκευσή τους.

Επιτύχουν την αναβάθμισή τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και, γενικότερα, την ανέλιξη στην επαγγελματική σταδιοδρομία τους.

ΑΡΘΡΟ 2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ., σύμφωνα με τον ν. 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Τμήματος αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η Συνέλευση του Τμήματος.

Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) Εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.

β) Ορίζει τον Διευθυντή/τη Διευθύντρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. του Τμήματος.

γ) Συγκροτεί επιτροπές ανά ειδίκευση για τη διενέργεια των εισαγωγικών εξετάσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών και εγκρίνει την εγγραφή των επιτυχόντων/επιτυχουσών στο Π.Μ.Σ.

δ) Αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων/διδασκουσών του Π.Μ.Σ. Δύναται επίσης να αναθέτει επικουρικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους/υποψήφιες διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/διδάσκουσας του Π.Μ.Σ.

ε) Συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών και ορίζει τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα ανά εργασία.

στ) Διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δ.Μ.Σ.

ζ) Εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.).

η) Αναθέτει σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες τη διεξαγωγή επικουρικού έργου σε Προγράμματα Σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος.

θ) Ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.).

Η Σ.Ε. ορίζεται για διετή θητεία και αποτελείται από τον Διευθυντή/τη Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) Καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.).

β) Καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος.

γ) Εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.

δ) Εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή και την ανάθεση διδακτικού έργου.

ε) Εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών/Επισκεπτριών Καθηγητριών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.

στ) Καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του Προγράμματος Σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος.

ζ) Εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του Π.Μ.Σ.

η) Ορίζει τους/τις ακαδημαϊκούς/-ές συμβούλους των φοιτητών/φοιτητριών.

θ) Ορίζει τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών (Μ.Δ.Ε.), ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

ι) Εξετάζει φοιτητικά θέματα και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

ια) Αποφασίζει ως προς την οικονομική διαχείριση και ειδικότερα ως προς την έγκριση των δαπανών του Προγράμματος και πιστοποιεί τη σχέση των εκπαιδευτικών αναγκών του συγκεκριμένου Προγράμματος με τις εκάστοτε αιτούμενες δαπάνες.

2.2.3 Ο Διευθυντής /Η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ.

Ο Διευθυντής /Η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο Διευθυντής /Η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της.

β) Εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος.

γ) Εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.

δ) Είναι Επιστημονικός/-ή Υπεύθυνος/-η του Π.Μ.Σ. και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες.

ε) Παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.

στ) Ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο Διευθυντής /Η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβή ή οποιαδήποτε αποζημίωση για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία του Τμήματος είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας του Τμήματος ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους – ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών/φοιτητριών του Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας.

γ) Το Π.Μ.Σ. μπορεί με ιδίους πόρους να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί/-ές κάτοχοι τίτλου του Α΄ Κύκλου Σπουδών των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/φοιτητριών στο Π.Μ.Σ. είναι 30 (τριάντα) συνολικά. Ο αριθμός των εισακτέων ανά ειδίκευση, καθορίζεται κάθε έτος στην προκήρυξη. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων/διδασκουσών του Π.Μ.Σ. και με την αναλογία φοιτητών/φοιτητριών-διδασκόντων/διδασκουσών, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ καθώς και οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., απαλλάσσονται από τη γραπτή εξέταση.

ΑΡΘΡΟ 4. ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/φοιτητριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Κάθε Μάιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ε.Κ.Π.Α. προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται στην προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4.3 Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή επιλογής εισακτέων ανά ειδίκευση, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

Αίτηση συμμετοχής

Βιογραφικό σημείωμα

Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας

Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών

Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων

Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής ή γαλλικής ή γερμανικής ή ιταλικής γλώσσας επιπέδου B2 τουλάχιστον

Επιστημονικές δημοσιεύσεις, εάν υπάρχουν.

Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.

Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων του Π.Μ.Σ., γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψήφιους

Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής

4.5 Για τους φοιτητές/τις φοιτήτριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών, πρέπει:

Το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Ο φοιτητής/η φοιτήτρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση την επίδοσή τους:

Στις γραπτές εισαγωγικές εξετάσεις του Π.Μ.Σ. (ποσοστό 50%), με ερωτήσεις επί του πεδίου ειδίκευσης των υποψηφίων στη βάση βιβλιογραφίας η οποία έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα.

Στην προφορική εξέταση-συνέντευξη (ποσοστό 50%), που περιλαμβάνει ερωτήσεις επί του πεδίου ειδίκευσης των υποψηφίων στη βάση βιβλιογραφίας η οποία έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα.

Βάση εισαγωγής στο Π.Μ.Σ. ορίζεται ο βαθμός 7 (επτά) ως μέσος όρος της προφορικής και της γραπτής εξέτασης.

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η επιτροπή επιλογής καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/φοιτητριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/-ούσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες/ισοβαθμήσασες υποψήφιοι/-ες, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/φοιτητριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/επιλαχούσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

ΑΡΘΡΟ 5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Δ.Μ.Σ. ορίζεται σε 4 (τέσσερα) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα μερικής φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή/της φοιτήτριας και έγκριση από τη Συνέλευση.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μερική φοίτηση έχουν:

α) Οι φοιτητές/φοιτήτριες που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα.

β) Οι φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

γ) Οι φοιτητές/φοιτήτριες που είναι παράλληλα αθλητές/αθλήτριες και κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ανήκουν σε αθλητικά σωματεία εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων του άρθρου 142 του ν. 4714/2020 (Α' 148), που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ) υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: για όσα έτη καταλαμβάνουν διάκριση 1ης έως και 8ης θέσης σε πανελλήνια πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον δώδεκα (12) αθλητών/αθλητριών και οκτώ (8) σωματείων ή αγωνίζονται σε ομάδες των δύο (2) ανώτερων κατηγοριών σε ομαδικά αθλήματα ή συμμετέχουν ως μέλη εθνικών ομάδων σε πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα, παγκόσμια πρωταθλήματα ή άλλες διεθνείς διοργανώσεις υπό την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, ή συμμετέχουν, έστω άπαξ, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο πρόγραμμα σπουδών για το οποίο αιτούνται την υπαγωγή τους σε καθεστώς μερικής φοίτησης, σε ολυμπιακούς, παραολυμπιακούς αγώνες και ολυμπιακούς αγώνες κωφών. Οι φοιτητές/φοιτήτριες της παρούσας υποπερίπτωσης δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές/φοιτήτριες μερικής φοίτησης, έπειτα από αίτησή τους που εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η διάρκεια της μερικής φοίτησης ορίζεται στα τρία (3) έτη. Εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή η ανώτατη διάρκεια φοίτησης.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή/της φοιτήτριας και έγκριση από τη Συνέλευση. Η παράταση δεν υπερβαίνει το ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο. Έτσι, ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών στο Π.Μ.Σ. ορίζεται στα 5 (πέντε) ακαδημαϊκά εξάμηνα για την πλήρη φοίτηση και στα 7 (επτά) ακαδημαϊκά εξάμηνα για τη μερική φοίτηση.

5.3 Οι φοιτητές/φοιτήτριες που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο φοιτητής/η φοιτήτρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ενεργού φοιτητή/της ενεργής φοιτήτριας. Οι φοιτητές/φοιτήτριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Π.Μ.Σ. μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.4 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται από τη ΣΕ, η οποία εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά 120 (εκατόν είκοσι) ECTS, κατανεμημένες σε τουλάχιστον έξι (6) σεμιναριακά μαθήματα και στη Μ.Δ.Ε. Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και αποτελούν σεμινάρια.

6.3 Η γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής των σεμιναριακών εργασιών και της Μ.Δ.Ε. είναι η ελληνική.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/μεταπτυχιακές φοιτήτριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση, κατά περίπτωση σε επισκέψεις εκπαιδευτικού χαρακτήρα και σε συναφείς ξεναγήσεις, συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και στην εκπόνηση Μ.Δ.Ε.

6.5 Η εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. πραγματοποιείται στο Δ' εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με 30 (τριάντα) ECTS.

6.6 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης.

6.7 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

Οι φοιτητές/φοιτήτριες του Π.Μ.Σ. «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» οφείλουν να επιλέξουν τουλάχιστον (4) τέσσερα μαθήματα της ειδίκευσης στην οποία έχουν εισαχθεί, καθώς και μαθήματα ελεύθερης επιλογής συναφούς γνωστικού αντικειμένου, σε συνεννόηση με τον/την ακαδημαϊκό/-ή σύμβουλο, από άλλο Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή άλλου Τμήματος του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι. Το σύνολο των μαθημάτων που θα έχει παρακολουθήσει ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει να συγκεντρώνει τουλάχιστον 90 πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Θεσπίζονται έως δύο γραπτές εργασίες/ασκήσεις στο πεδίο ειδίκευσης, που αντιστοιχούν σε πέντε (5) ECTS έκαστη, αποκλειστικά με τη σύμφωνη γνώμη του/της ακαδημαϊκού/-ής συμβούλου, ο οποίος/η οποία την αναθέτει στον φοιτητή/στη φοιτήτρια και την αξιολογεί.

Ο πίνακας του ενδεικτικού προγράμματος μαθημάτων ανά ειδίκευση παρατίθεται έπειτα από την παράγραφο 6.8 του παρόντος άρθρου.

6.8 Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους ορίζονται οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι των φοιτητών/φοιτητριών. Τα καθήκοντα του ακαδημαϊκού συμβούλου προσδιορίζονται στον Κανονισμό λειτουργίας θεσμού ακαδημαϊκού συμβούλου του Π.Μ.Σ., που είναι ανηρτημένος στην ιστοσελίδα του τμήματος

(https://www.arch.uoa.gr/fileadmin/depts/arch.uoa.gr/www/uploads/Tmima/Kanonismos_leitoyrgias_akadimaikoy_symboyloy.pdf).

Ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων ανά ειδίκευση

1. Ειδίκευση: ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος)

Α΄ Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Ιστορία Νέου Ελληνισμού Ι	3	15
Ιστορία Νέου Ελληνισμού ΙΙ	3	15
Οθωμανική Ιστορία Ι	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) Ι	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) ΙΙ	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Β΄ Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Ιστορία Νέου Ελληνισμού ΙΙΙ	3	15

Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) III	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Γ΄ Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Ιστορία Νέου Ελληνισμού III	3	15
Ιστορία Νέου Ελληνισμού IV	3	15
Οθωμανική Ιστορία II	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (19ος-20ός αι.) IV	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Δ΄ Εξάμηνο	ECTS	
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	30	
Σύνολο 30		

2. Ειδίκευση: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Μεσαιωνική Ιστορία I	3	15
Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία I	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία I	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Β' Εξάμηνο		

Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Μεσαιωνική Ιστορία II	3	15
Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία II	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία II	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Γ΄ Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Μεσαιωνική Ιστορία III	3	15
Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία III	3	15
Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία III	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Δ΄ Εξάμηνο	ECTS	
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	30	
Σύνολο 30		

3. Ειδίκευση: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Α' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη I	3	15
Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη I	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Β' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη II	3	15

Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη II	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Γ' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής (επιλογή δύο)	Διδ. ώρες /εβδ.	ECTS
Ζητήματα Έρευνας στην Ευρωπαϊκή Τέχνη III	3	15
Ζητήματα Έρευνας στη Νεότερη Ελληνική Τέχνη III	3	15
Ελεύθερη επιλογή		έως 15
Γραπτή εργασία/άσκηση		5
Σύνολο 30		
Δ' Εξάμηνο		ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία		30
Σύνολο 30		

ΑΡΘΡΟ 7. ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.1 Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να αξιοποιεί μεθόδους/προγράμματα ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Το Ε.Κ.Π.Α. τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών/φοιτητριών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 8. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τέσσερεις (4) εβδομάδες για την παράδοση των σεμιναριακών εργασιών.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος, προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.τ.λ. είναι υποχρεωτική. Για κάθε μάθημα, επαρκής θεωρείται η παρακολούθηση τουλάχιστον του 77% των ωρών του (δηλαδή ο μεταπτυχιακός φοιτητής/η μεταπτυχιακή φοιτήτρια δεν μπορεί να υπερβεί τις (3) τρεις απουσίες).

Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή/φοιτήτριας ξεπερνά το 23% στο σύνολο των μαθημάτων, τίθεται θέμα διαγραφής του. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/-ριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με αξιολόγηση της υποχρεωτικής γραπτής εργασίας έκτασης 5.000 έως 7.000 λέξεων –που οι φοιτητές/φοιτήτριες υποχρεούνται να υποβάλουν έως τέσσερις εβδομάδες μετά το πέρας των μαθημάτων–, με αξιολόγηση της υποχρεωτικής προφορικής παρουσίας της εν λόγω εργασίας κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, με αξιολόγηση της προφορικής συμμετοχής τους στα μαθήματα και, κατά περίπτωση, συνδυαστικά με αξιολόγηση προφορικών και γραπτών εργασιών ή/και ασκήσεων καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.

Η υποβολή γραπτής σεμιναριακής εργασίας, όπως και η προφορική παρουσίασή της, είναι υποχρεωτικές – κατά τα άλλα, ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα του κάθε μαθήματος. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του Τμήματος έως τις 30 Απριλίου για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και έως τις 30 Σεπτεμβρίου για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/διδάσκουσα, ο Διευθυντής/η Διευθύντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

8.5 Προβιβάσιμος βαθμός ορίζεται ο βαθμός 7 (επτά) για κάθε σεμιναριακό μάθημα και για τη Μ.Δ.Ε. Το ποσοστό συμμετοχής των ασκήσεων, των προφορικών ή γραπτών εργασιών, της συμμετοχής στο μάθημα, της υποχρεωτικής γραπτής εργασίας, της προφορικής παρουσίας της στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος καθορίζεται από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα για κάθε μάθημα ξεχωριστά και αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ.

8.6 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, έπειτα από απόφαση της ΣΕ και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.7 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο διδάσκων/η διδάσκουσα να διευκολύνει τον φοιτητή/τη φοιτήτρια, με όποιον τρόπο θεωρεί ο ίδιος/η ίδια πρόσφορο.

8.8 Τα σεμιναριακά μαθήματα στα οποία ο φοιτητής/η φοιτήτρια δεν έλαβε τον προβιβάσιμο βαθμό επτά (7) οφείλει να τα επαναλάβει σε επόμενο εξάμηνο, εφόσον προσφέρονται, ή να επιλέξει άλλα ισοδύναμα μαθήματα.

8.9 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφίλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του αρμόδιου διδάσκοντα/της αρμόδιας διδάσκουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.10 Οι γραπτές σεμιναριακές εργασίες φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου/της υπεύθυνης του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται – εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.11 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των ECTS. Ο αριθμός των ECTS του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας του ίδιου μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = (\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

BM_k = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών.

Επιτυχής θεωρείται η αποφοίτηση με συνολικό βαθμό όχι χαμηλότερο του 7 (επτά). Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής//μεταπτυχιακή φοιτήτρια οφείλει να έχει παρακολουθήσει τα μαθήματα ειδίκευσης και να έχει εξεταστεί επιτυχώς σε αυτά, καθώς και στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής, όπως ορίζονται στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, συγκεντρώνοντας έτσι 120 (εκατόν είκοσι) ECTS.

ΑΡΘΡΟ 9. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Μ.Δ.Ε.)

9.1 Η ανάθεση Μ.Δ.Ε. γίνεται μετά την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και την επιτυχή εξέταση σε αυτά.

9.2 Η Μ.Δ.Ε. πρέπει να είναι ατομική, να περιλαμβάνει προσωπική συμβολή του φοιτητή/της φοιτήτριας στο πεδίο της ειδίκευσης που αυτός/-ή ακολουθεί, να έχει ερευνητικό-συνθετικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία του πεδίου της ειδίκευσης που ακολουθεί ο φοιτητής/η φοιτήτρια και σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

9.3 Κατά την έναρξη του Δ' εξαμήνου, ύστερα από αίτηση του φοιτητή/της φοιτήτριας, στην οποία αναγράφονται ο προτεινόμενος τίτλος της Μ.Δ.Ε. και ο επιβλέπων/η επιβλέπουσα, ενώ επισυνάπτεται και περίληψή της, η Σ.Ε. ορίζει τον επιβλέποντα/την επιβλέπουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκρισή της. Ένα από τα μέλη της επιτροπής είναι και ο επιβλέπων/η επιβλέπουσα. Η γλώσσα συγγραφής της Μ.Δ.Ε. είναι η ελληνική.

9.4 Ο τίτλος της Μ.Δ.Ε. μπορεί να τροποποιηθεί κατόπιν αίτησης του φοιτητή/της φοιτήτριας και σύμφωνης γνώμης του επιβλέποντος/της επιβλέπουσας προς τη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η Μ.Δ.Ε. ο φοιτητής/η φοιτήτρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η πρώτη ολοκληρωμένη εκδοχή της Μ.Δ.Ε. πρέπει να αποσταλεί από τον φοιτητή/τη φοιτήτρια προς διόρθωση στον επιβλέποντα/στην επιβλέπουσα δύο μήνες πριν από την ημερομηνία λήξης της φοίτησής του/της.

9.6 Τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της Μ.Δ.Ε. ορίζονται από τις παρακάτω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.).

β) Ομότιμοι Καθηγητές/Καθηγήτριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι.

γ) Ερευνητές/ερευνήτριες και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

9.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες, εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο ΠΕΡΓΑΜΟΣ, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του Ε.Κ.Π.Α.

9.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, έπειτα από αίτησης του επιβλέποντος/της επιβλέπουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον μεταπτυχιακό φοιτητή/τη μεταπτυχιακή φοιτήτρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνον οι περιλήψεις και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

ΑΡΘΡΟ 10. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/φοιτήτριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές/τις φοιτήτριες του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους φοιτητές/στις φοιτήτριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του Ε.Κ.Π.Α. παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://career.uoa.gr/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/φοιτήτριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά την εισήγηση της ΣΕ, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών, εάν:

Έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο απουσιών.

Έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό.

Έχουν υπερβεί τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό.

Έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα.

Έχουν υποβάλει αίτηση διαγραφής οι ίδιοι/-ες.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός/-ή φοιτητής/φοιτήτρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι φοιτητές/φοιτήτριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/φοιτητριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+ ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία.

Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι

τριάντα (30). Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μετά το Α' εξάμηνο σπουδών τους. Οι φοιτητές/φοιτήτριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη ΣΕ και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος. Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/φοιτήτριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/φοιτητριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες.

10.8 Πρακτική Άσκηση μπορεί να γίνει και μέσω των προγραμμάτων ανταλλαγής π.χ. Erasmus+, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10.9 Οι φοιτητές/φοιτήτριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ιδίου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.10 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Π.Μ.Σ. του ιδίου ή άλλου Τμήματος, του ιδίου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.11 Για την πραγματοποίηση των σπουδών τους οι φοιτητές/φοιτήτριες έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από τα κληροδοτήματα και τις υποτροφίες που προκηρύσσει τακτικά το Ε.Κ.Π.Α.

10.12 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/διδάσκουσας από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τις μεταπτυχιακές φοιτήτριες (βλ. άρθρο 15).

ΑΡΘΡΟ 11. ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

11.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος.

11.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος.

11.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.),
- β) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,
- γ) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- δ) κληροδοτήματα,
- ε) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- στ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

11.4 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

11.5 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

α) Για έσοδα του Π.Μ.Σ. που προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης.

β) Το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 12. ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΕ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

12.1 Το διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων/διδασκουσών:

α) Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι. ή Α.Σ.Ε.Ι., με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης.

β) Ομότιμους/-ες καθηγητές/καθηγήτριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Ε.Κ.Π.Α. ή άλλου Α.Ε.Ι.

γ) Συνεργαζόμενους καθηγητές /συνεργαζόμενες καθηγήτριες.

δ) Εντεταλμένους διδάσκοντες /εντεταλμένες διδάσκουσες.

ε) Επισκέπτες/επισκέπτριες καθηγητές/καθηγήτριες ερευνητές/ερευνήτριες.

στ) Ερευνητές/ερευνήτριες και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) και της Ακαδημίας Αθηνών ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής εν ενεργεία ή ομότιμους/-ες.

ζ) Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

12.2 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να ανατίθεται επικουρικό έργο στους/στις υποψήφιους/-ες διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/διδάσκουσας του Π.Μ.Σ.

12.3 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της ΣΕ του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Το ονοματεπώνυμο του διδάσκοντα/της διδάσκουσας.

β) Την ιδιότητά του/της (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.).

γ) Το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/διδάσκουσα (σεμινάριο ή φροντιστήριο).

δ) Τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα.

12.4 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

ΑΡΘΡΟ 13. ΑΠΟΝΟΜΗ Δ.Μ.Σ.

13.1 Ο/φοιτητής/Η φοιτήτρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της Μ.Δ.Ε. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών, προκειμένου να χορηγηθεί το Δ.Μ.Σ.

13.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον μεταπτυχιακό φοιτητή/στη μεταπτυχιακή φοιτήτρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/της ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/της στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

13.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10) και Λίαν Καλώς (7 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

13.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δ.Μ.Σ. στην «Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης» στις εξής ειδικεύσεις:

1) «Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος)»,

2) «Ευρωπαϊκή Ιστορία»,

3) «Ιστορία της Τέχνης».

13.5 Οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/φοιτήτριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική γλώσσα.

ΑΡΘΡΟ 14. ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

14.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του έγγραφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση

γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος και σε χώρο της Φιλοσοφικής Σχολής, παρουσία του Διευθυντή/της Διευθύντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/Αναπληρώτριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρύτανη, δύο φορές τον χρόνο.

14.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του κεντρικού κτηρίου του Ε.Κ.Π.Α. εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζομένων, που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας του Ε.Κ.Π.Α.

14.3 Οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/φοιτήτριες που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.τ.λ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας του Ε.Κ.Π.Α.

ΑΡΘΡΟ 15. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

15.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.)

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την ΕΘ.Α.Α.Ε. Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τις μεταπτυχιακές φοιτήτριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση. Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/φοιτητριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του.

15.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ. και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/φοιτήτριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘ.Α.Α.Ε. και σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής Διασφάλισης Ποιότητας του Τμήματος που είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Τμήματος:

https://www.arch.uoa.gr/fileadmin/depts/arch.uoa.gr/www/uploads/Tmima/Dilosi_Politikis_Diasfalisis_Poiotitas.pdf

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεών του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) Το περιεχόμενο του Π.Μ.Σ., σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενό του, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του.

β) Ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους φοιτητές/τις φοιτήτριες

γ) Ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/φοιτητριών από το Π.Μ.Σ., τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον.

δ) Τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/φοιτήτριες του Π.Μ.Σ.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Π.Μ.Σ., στο υψηλό επίπεδο σπουδών, στη βελτίωση των παροχών του και στην αποδοτικότητα των διδασκόντων/διδασκουσών του.

ΑΡΘΡΟ 16. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2027-28, εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 17. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/-ες φοιτητές/φοιτήτριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ
2025-2026
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ**

Α. ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
(ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος)
MODERN AND CONTEMPORARY GREEK HISTORY
(Greek-Venetian, Ottoman, Modern Greek World)

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / WINTER SEMESTER	
NTEI01	Το «πουλί» της χούντας και ο Μάης του '68: μια πολιτισμική ιστορία της δικτατορίας και του αντιδικτατορικού αγώνα 1967-1974 <i>B. Καραμανωλάκης</i> The “Bird” of the Junta and May '68: A Cultural History of the Dictatorship and the Anti-Dictatorship Struggle, 1967–1974 <i>V. Karamanolakis</i>
NTEI08	Ελληνική εξωτερική πολιτική, 1914-1991: κρίσεις και διλήμματα <i>M. Κούμας</i> Greek Foreign Policy, 1914-1991: Crises and Dilemmas <i>M. Koumas</i>
NEA13	Η «Βενετοκρατία» και οι «Ιστορίες της» <i>K. Κωνσταντινίδου</i> Greek Territories under Venetian Rule and their “Stories” <i>K. Konstantinidou</i>
NEA11	Η οικονομία της βίας και ο κόσμος των όπλων στον ελληνικό χώρο (17ος-19ος αι.) <i>B. Σειρηνίδου</i> The economy of violence and the world of weapons in the Greek Lands (17th-19th c.) <i>V. Seirinidou</i>

ΟΘ01	Οι γενίτσαροι και ο «γενιτσαρισμός» στην Οθωμανική Αυτοκρατορία <i>Σ. Ιλιτζάκ</i> The Janissaries and “Janissarism” in the Ottoman Empire <i>S. Ilıcak</i>
------	---

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / SPRING SEMESTER	
NTEI06	Οι επιστήμες και η τεχνολογία στην ευρωπαϊκή και ελληνική ιστορία (17ος-20ός αιώνας) <i>Κ. Ταμπάκης</i> Technology and the sciences in European and Greek history (17th-20th century) <i>K. Tampakis</i>
NTEI10	Πολιτική κρίση, δικτατορία, μεταπολίτευση: η εξέλιξη των πολιτικών δυνάμεων, 1961-1981 <i>Ε. Χατζηβασιλίου</i> Political Crisis, Dictatorship and Transition to Democracy: the Evolution of the Greek Political Forces, 1961-1981 <i>E. Hatzivassiliou</i>

B. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ – EUROPEAN HISTORY

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / WINTER SEMESTER	
EY05	Η ανάπτυξη του αστικού φαινομένου στη μεσαιωνική Ευρώπη: ιστοριογραφικές προσεγγίσεις και σύγχρονες πηγές <i>Ν. Γιαντσή -Μελετιάδη (σε συνεργασία με τον Καθηγητή Δ. Μπενέτο)</i> The Development of Urban Networks in Medieval Europe: Historiographical Approaches and Modern Sources <i>N. Giantsi-Meletiadi (in collaboration with Prof. D. Benetos)</i>

EY01	Ιστορία / Ιστορίες της ευρωπαϊκής μετανάστευσης (1750-1930 περίπου) <i>M. Παπαθανασίου</i> History / Histories of European Migration (ca. 1750-1930) <i>M. Parathanassiou</i>
------	--

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / SPRING SEMESTER	
EY02	Ο πόλεμος των λέξεων, των ήχων και των συμβόλων. Ο πόλεμος της προπαγάνδας ανάμεσα σε Προτεστάντες και Καθολικούς στη Δύση του 16ου και 17ου αιώνα <i>K. Γαγανάκης</i> The War of Words, Sounds and Symbols. Propaganda warfare between Protestants and Catholics in the West during the 16th and 17th Century <i>C. Gaganakis</i>
EY03	Οι Λατίνοι στη μεσαιωνική Ανατολική Μεσόγειο (12ος-15ος αι.): θεσμοί, κοινωνία, πηγές, ιστοριογραφία σε συγκριτική εξέταση <i>N. Χρύσης</i> Latins in the Medieval Eastern Mediterranean (12th-15th c.): a Comparative Examination of Institutions, Society, Sources and Historiography <i>N. Chrissis</i>

Γ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – HISTORY OF ART

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / WINTER SEMESTER	
ITX12	Φλωρεντινή τέχνη: στροφή προς τη φύση και επιστροφή στην αρχαιότητα, 1400-1500 <i>I. Ασημακοπούλου</i> Florentine Art: a Turn to Nature and Return to the Antiquity, 1400-1500 <i>I. Assimakopoulou</i>

ITX07	Δημόσια μνημεία στη μεσοπολεμική Ελλάδα <i>Δ. Παυλόπουλος</i> Public Monuments in Interwar Greece <i>D. Pavlopoulos</i>
-------	---

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ / SPRING SEMESTER	
ITX09	Τέχνη και ιστορία: αναπαραστάσεις της ιστορίας στην τέχνη του 20ού και του 21ου αιώνα Ι <i>Ε. Αλεξάκη</i> Art and History: Representations of History in 20th- and 21st-Century Art I <i>E. Alexaki</i>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

A. ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
(ελληνοβενετικός, οθωμανικός, νεότερος ελληνικός κόσμος)
MODERN AND CONTEMPORARY GREEK HISTORY
(Greek-Venetian, Ottoman, Modern Greek World)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ / VANGELIS KARAMANOLAKIS

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: Το «πουλί» της χούντας και ο Μάης του '68: μια πολιτισμική ιστορία της δικτατορίας και του αντιδικτατορικού αγώνα 1967-1974

Subject: *The "Bird" of the Junta and May '68. A Cultural History of the Dictatorship and the Anti-Dictatorship Struggle, 1967–1974*

Περίληψη: Το σεμινάριο εξετάζει την περίοδο της στρατιωτικής δικτατορίας και του αντιδικτατορικού αγώνα (1967-1974) μέσα από το πρίσμα της πολιτικής και της πολιτισμικής ιστορίας. Εξετάζοντας τα σημαντικότερα γεγονότα της περιόδου και εντάσσοντας το συγκεκριμένο διάστημα στο συνεχές του ελληνικού 20ού αιώνα, το σεμινάριο θα επικεντρωθεί στην εξέταση του πολιτισμού ως εργαλείου ελέγχου και ως πεδίου αντίστασης, διερευνώντας ταυτόχρονα τις συνέχειες και τις ρήξεις με το παρελθόν, αλλά και τα νέα στοιχεία που γεννήθηκαν εντός της. Από τη μια πλευρά θα επικεντρωθούμε στο δικτατορικό καθεστώς, το οποίο στο πλαίσιο της ευρύτερης πολιτικής του προχώρησε σε μέτρα που αποσκοπούσαν αφενός στον έλεγχο, τη λογοκρισία και τη χειραγωγή και αφετέρου στην οικονομική ανάπτυξη. Παράλληλα θα δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην καλλιέργεια μιας μαζικής κουλτούρας, με πρωταγωνιστικό τον ρόλο των ΜΜΕ και ιδιαίτερα της πρωτοεμφανιζόμενης τηλεόρασης. Από την άλλη πλευρά, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις νέες πολιτισμικές πρακτικές που αναδύονται στον αντιδικτατορικό χώρο, σε έναν

συνεχή διάλογο με το διεθνές πλαίσιο, διαμορφώνοντας νέες μορφές συλλογικότητας, μνήμης και πολιτικής συνείδησης, οι οποίες επηρέασαν καθοριστικά τη μεταπολιτευτική πολιτισμική σκηνή. Στόχος είναι να αναδειχθεί η περίοδος όχι μόνον ως ένα διάστημα καταπίεσης και λογοκρισίας, αλλά και έντονου πειραματισμού συνδεδεμένου με νέες μορφές υποκειμενικότητας και επίσης να αποτυπωθούν μείζονα ζητήματα όπως η διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας και η σχέση με το παρελθόν, ο εκσυγχρονισμός και ο εξευρωπαϊσμός της χώρας, τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο λόγου και αντίλογου. Το σεμινάριο θα αξιοποιήσει μια σειρά από αρχειακές πηγές αλλά και λογοτεχνικά, κινηματογραφικά, θεατρικά και εικαστικά έργα διερευνώντας τις θεματικές που θα απασχολήσουν όσους και όσες συμμετάσχουν.

Summary: The seminar examines the period of the military dictatorship and the anti-dictatorship struggle (1967–1974) through the lens of political and cultural history. By analyzing the key events of the time and placing this period within the broader continuum of the 20th-century Greek experience, the seminar will explore culture both as a tool of control and as a field of resistance. At the same time, it will investigate continuities and ruptures with the past, as well as the new elements that emerged during the period. On the one hand, we will focus on the dictatorial regime which, as part of its broader political agenda, implemented measures aimed, from one perspective, at control, censorship, and manipulation, and, from another, at development. Special emphasis will be placed on the cultivation of mass culture, with the media —especially the emerging medium of television— playing a central role. On the other hand, the seminar will give special attention to the new cultural practices that emerged within the anti-dictatorship movement. These practices engaged in a continuous dialogue with international trends, shaping new forms of collectivity, memory, and political consciousness that had a significant impact on the post-dictatorship cultural landscape. The aim is to highlight the period not only as one of repression and censorship but also as a time of intense experimentation tied to new forms of subjectivity. Additionally, the seminar will address major issues such as the formation of national identity, the relationship with the national past, modernization, and the Europeanization of the country — all of which were

central themes in public discourse and debate. The seminar will draw on a variety of archival sources as well as literary, cinematic, theatrical, and visual art works, exploring themes that will engage all participants.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Burke, Peter, *Τι είναι πολιτισμική ιστορία;*, εισαγωγή-μετάφ. Σπύρος Σηφακάκης, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009.
- Dyck, Karen Van, *Η Κασσάνδρα και οι λογοκριτές στην ελληνική ποίηση, 1967-1990*, μετάφ. Παλμύρα Ισχυρίδου, Αθήνα, Άγρα, 2002.
- Papanikolaou, Dimitris, *Singing Poets: Literature and Popular Music in France and Greece*, Οξφόρδη, Legenda, 2007.
- Scott James C., *Domination and the Arts of Resistance: Hidden Transcripts*, New Haven, Yale University Press, 2008.
- Αλέξανδρος, Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της όταν η δημοκρατία δοκιμάζεται, υπονομεύεται και καταλύεται (1964-1974 και μέχρι τις μέρες μας)*, τ. Ζ' και Η', Αθήνα, Καστανιώτης, 2007.
- Αξελός, Λουκάς, *Εκδοτική δραστηριότητα και κίνηση των ιδεών στην Ελλάδα: μια κριτική προσέγγιση της εκδοτικής δραστηριότητας στα χρόνια 1960-1981*, Αθήνα, Στοχαστής, 2008.
- Γιαννόπουλος Γιώργος Ν., Richard Clogg (επιμ.), *Η Ελλάδα κάτω από στρατιωτικό ζυγό*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1976.
- Γρηγοριάδης, Σόλων, *Ιστορία της Συγχρόνου Ελλάδος 1941-1974- Η Δικτατορία: Επιβολή-Ακμή*, τ.5, Αθήνα, Καπόπουλος, 1975.
- Καραμανωλάκης, Βαγγέλης, «Κάλβος 1968-1974: ένας εκδοτικός οίκος στα χρόνια της δικτατορίας», *Αρχειοτάξιο*, 14 (Οκτώβριος 2012), σ. 104-121.
- Κατσάπης, Κώστας, *Το «πρόβλημα νεολαία». Μοντέρνοι νέοι, παράδοση και αμφισβήτηση στη μεταπολεμική Ελλάδα 1964-1974*, Απρόβλεπτες Εκδόσεις, Αθήνα 2013.
- Κορνέτης, Κωστής, *Τα παιδιά της δικτατορίας. Φοιτητική αντίσταση, πολιτισμικές πολιτικές και η μακρά δεκαετία του εξήντα στην Ελλάδα*, μετάφ. Πελαγία Μαρκέτου, Αθήνα, Πόλις, 2015.
- Κούκη, Ελένη-Αργυρώ, «Πολιτικές για τον έλεγχο του εθνικού παρελθόντος από το καθεστώς της 21ης Απριλίου. Ιστορικές επέτειοι και Μνημεία της

Επταετίας», αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ε.Κ.Π.Α., 2016.

Μελετόπουλος Μελέτης, *Η δικτατορία των συνταγματαρχών*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1996.

Ο Πολίτης τχ. 99, Απρίλιος 2002 [«Διότι δεν συνεμορφώθην...»: Ο πολιτισμός στα χρόνια της δικτατορίας].

Παπανικολάου, Δημήτρης, «Κάνοντας κάτι παράδοξες κινήσεις. Ο πολιτισμός στα χρόνια της Δικτατορίας», Β. Καραμανωλάκης (επιμ.), *Η στρατιωτική δικτατορία 1967-1974*, Αθήνα, Τα Νέα/Ιστορία, 2010, σ. 175-196.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΟΥΜΑΣ / MANOLIS KOUMAS

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: *Ελληνική εξωτερική πολιτική, 1914-1991: κρίσεις και διλήμματα*

Subject: *Greek Foreign Policy, 1914-1991: Crises and Dilemmas*

Περίληψη: Το μάθημα αναδεικνύει τα διλήμματα εξωτερικής πολιτικής που αντιμετώπισαν οι ελληνικές κυβερνήσεις από την έναρξη του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου έως το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Στις θεματικές του σεμιναρίου περιλαμβάνονται ο Εθνικός Διχασμός και η είσοδος της Ελλάδας στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, η απόφαση για τη μικρασιατική εκστρατεία, η συμμετοχή στο Βαλκανικό Σύμφωνο, ο διπλωματικός προσανατολισμός της Ελλάδας κατά τις παραμονές του Δευτέρου Παγκόσμιου Πολέμου, το Κυπριακό ζήτημα, η ένταξη στο αμυντικό σύστημα της Δύσης κατά την πρώιμη ψυχροπολεμική εποχή, η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η διαχείριση των ελληνοτουρκικών κρίσεων και το Μακεδονικό ζήτημα. Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι φοιτητές/φοιτήτριες θα πρέπει να παρουσιάσουν τις σχετικές συζητήσεις στην ιστοριογραφία –ελληνική και διεθνή– και να διενεργήσουν έρευνα σε πρωτογενές αρχειακό υλικό (κρατικά αρχεία, προσωπικά αρχεία, Τύπος κ.τ.λ.).

Summary: This course examines the foreign policy dilemmas faced by Greek governments from the outbreak of the First World War to the end of the Cold War. Topics of study include: the National Schism and the participation of Greece in the First World War; the decision to pursue Greek expansion in Asia Minor; Greece's participation in the Balkan Entente; Greece's diplomatic orientations prior to the Second World War; the Cyprus Question; Greece's alignment with the Western defense system during the early Cold War; its integration into the European Economic Community; Greek-Turkish tensions and crises after 1973; and the Macedonian Question. Students are expected to engage with key historiographical debates and carry out research based on primary sources (state archives, personal papers, the press etc.).

Ενδεικτική Βιβλιογραφία / Selected Bibliography

- Chourchoulis D., *The Southern Flank of NATO, 1951-1959. Military Strategy or Political Stabilisation*, Lanham, MD 2014.
- Hatzivassiliou E., *Greece and the Cold War. Frontline State, 1952-1967*, London and New York 2006.
- Karamouzi E., *Greece, the EEC and the Cold War, 1974-1979*, London 2014.
- Klapisis A., C. Arvanitopoulos, E. Hatzivassiliou, E. Pedaliu (eds), *The Greek Junta and the International System: A Case Study of Southern European Dictatorships, 1967-74*, Abingdon: Routledge, 2020.
- Koliopoulos J., *Greece and the British Connection, 1935-1941*, New York 1977.
- Κούμας Μ., *Η ελληνική εξωτερική πολιτική και το ζήτημα της ασφάλειας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, 1933-1936*, Αθήνα 2010.
- Κουρκουβέλας Λ., *Η Ελλάδα και το ζήτημα των πυρηνικών όπλων, 1957-1963*, Αθήνα 2011.
- Λεονταρίτης Γ., *Η Ελλάδα στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, 1917-1918*, Αθήνα 2000
- Μαυρογορδάτος Γ., 1915. *Ο Εθνικός Διχασμός*, Αθήνα 2015.
- Μπότσιου Κ., Γ. Σακκάς (επιμ.), *Η Ελλάδα, η Δύση και η Μεσόγειος, 1945-62. Νέες ερευνητικές προσεγγίσεις*, Θεσσαλονίκη 2015.
- Πλουμίδης Σ., *Τα μυστήρια της Αιγηΐδος. Το μικρασιατικό ζήτημα στην ελληνική πολιτική (1891-1922)*, Αθήνα 2016.
- Ριζάς Σ., *Το τέλος της Μεγάλης Ιδέας. Ο Βενιζέλος, ο αντιβενιζελισμός και η Μικρά Ασία*, Αθήνα 2015.
- Σβολόπουλος Κ., *Ελληνική εξωτερική πολιτική, 2 τόμοι*, Αθήνα 2002.
- Στεφανίδης Γ., *Από τον Εμφύλιο στον Ψυχρό Πόλεμο. Η Ελλάδα και ο συμμαχικός παράγοντας, 1949-1952*, Αθήνα 1999.
- Συρίγος Α., *Ελληνοτουρκικές σχέσεις*, Αθήνα 2015.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ / KATERINA KONSTANTINIDOU

Χειμερινό εξάμηνο/ Winter semester

Θέμα: *Η «Βενετοκρατία» και οι «Ιστορίες της»*

Subject: *Greek Territories under Venetian Rule and their “Stories”*

Περίληψη: Το σεμινάριο θα εστιάσει αφενός στα ερευνητικά πεδία που έχουν αναπτυχθεί για την περίοδο της βενετικής κυριαρχίας στον ελληνικό χώρο και αφετέρου στην βιβλιογραφική έρευνα γύρω από αυτά. Η ιστορία των θεσμών, η κοινωνική ιστορία, η ιστορία της δικαιοσύνης, της οικογένειας, των έμφυλων σχέσεων, της σεξουαλικότητας είναι ορισμένες από τις θεματικές που έχουν διερευνηθεί τις τελευταίες δεκαετίες. Υπό αυτούς τους όρους, η σύνθεση των εργασιών που αφορούν την υπό εξέταση περίοδο, απαιτεί την εξοικείωση με τη βιβλιογραφία που μελετά αντίστοιχες θεματικές της βενετικής και γενικότερα της πρώιμης νεότερης ευρωπαϊκής ιστορίας όπως επίσης της κοινωνικής ανθρωπολογίας, της ιστορίας του δικαίου, της ιστορίας της ιατρικής κ.ά. στο πλαίσιο της διεπιστημονικής προσέγγισης του αντικειμένου.

Summary: The seminar will focus, on the one hand, on the research fields that have developed around the period of Venetian rule in Greece, and on the other hand, on the related bibliographical scholarship. Topics such as the history of institutions, social history, the history of justice, family, gender and sexuality have been extensively explored in recent decades. Under these conditions, composing seminar papers concerning this period requires familiarity with literature on related themes in Venetian and the Early Modern European history, as well as with social anthropology, the history of law, the history of medicine etc. in the context of an interdisciplinary approach to the subject.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

Dialetti, Androniki, «Patriarchy as a Category of Historical Analysis and the Dynamics of Power: The Example of Early Modern Italy», *Gender and History*, 30/2 (2018), 1-12.

- Dursteler, Eric. R. (επιμ.), *A Companion to Venetian History, 1400–1797*, Λέιντεν και Λονδίνο 2013.
- Ferraro, Joanne M., *Marriage Wars in Late Renaissance Venice*, Οξφόρδη 2001.
- Ginzburg, Carlo, *Το τυρί και τα σκουλήκια. Ο κόσμος ενός μυλωνά του 16ου αιώνα*, μετάφ. Β. Κουρεμένος, επιμ. Δήμητρα Τουλάτου, Αθήνα 2008.
- Hacke, Daniela, *Women, Sex and Marriage in Early Modern Venice*, Άσγκεϊτ 2004.
- Henderson, John, *The Renaissance Hospital. Healing the Body and Healing the Soul*, Νιου Χέιβεν και Λονδίνο 2006.
- Hufton, Olwen, *Ιστορία των γυναικών στην Ευρώπη, (1500-1800)*, μετάφ. Ειρήνη Χρυσοχόου, επιμ. Δήμητρα Λαμπροπούλου, Αθήνα 2003.
- McKee, Sally, *Uncommon Dominion. Venetian Crete and the Myth of Ethnic Purity*, Φιλαδέλφεια 2000.
- Muir, Edward, Guido Ruggiero, *Microhistory and the Lost Peoples of Europe*, Βαλτιμόρη και Λονδίνο 1991.
- Povolo, Claudio, *L' intrigo dell'onore. Poteri e istituzioni nella Repubblica di Venezia tra Cinque e Seicento*, Βερόνα 1997.
- Ruff, Julis R., *Violence in Early Modern Europe, 1500-1800*, Κέμπριτζ 2004.
- Ruggiero, Guido, *Binding Passions. Tales of Magic, Marriage and Power at the End of the Renaissance*, Νέα Υόρκη και Οξφόρδη 1993.
- Zemon Davis, Natalie, *Fiction in the Archives. Pardon Tales and their Tellers in Sixteenth Century France*, Stanford University Press 1990.

ΒΑΣΩ ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ / VASO SEIRINIDOU

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: *Η οικονομία της βίας και ο κόσμος των όπλων στον ελληνικό χώρο (17ος-19ος αι.)*

Subject: *The economy of violence and the world of weapons in the Greek Lands (17th-19th c.)*

Περίληψη: Στο σεμινάριο θα επιχειρήσουμε να προσεγγίσουμε την ιστορία του υπό οθωμανική κυριαρχία ελληνικού κόσμου υπό το πρίσμα του υπάρχοντος καθεστώτος βίας και των μεταβολών που γνώρισε κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης. Θα εξετάσουμε τη βία ως μέσο επιβολής, υποταγής και κατάκτησης, αλλά και ως λογική διακυβέρνησης και συγκρότησης οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων, καθώς και ως πολιτισμική πρακτική. Στο πλαίσιο αυτό θα ασχοληθούμε ιδιαίτερα με τον «κόσμο των όπλων» και θα ξανασυζητήσουμε από τη σκοπιά νεότερων συμβολών το ζήτημα του κλεφταρματολισμού και των άτακτων στρατιωτών κατά την επανάσταση.

Summary: In this seminar we will explore the history of the Greek world under Ottoman rule through the prism of the prevailing regime of violence and the transformations it underwent during the Greek Revolution. We will examine violence both as a means of imposition, subjugation and conquest, and as a logic of governance and constitution of economic, social and political relations, as well as a cultural practice. Within this context, particular attention will be given to the 'world of weapons' and we will revisit issues concerning the *klephts* and the *armatoloi*, as well as the irregular soldiers of the Greek Revolution, drawing on insights from recent scholarly contributions.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

Βακαλόπουλος Απ., *Τα ελληνικά στρατεύματα του 1821. Οργάνωση, ηγεσία, τακτική, ήθη, ψυχολογία*, Θεσσαλονίκη 1991.

- Barkey K., *Bandits and Bureaucrats. The Ottoman Route to State Centralization*, Νέα Υόρκη 1994.
- Broers M., *Napoleon's Other War: Bandits, Rebels and their Pursuers in the Age of Revolutions*, Οξφόρδη 2010.
- Δαμιανάκος Σ., *Ήθος και πολιτισμός των επικίνδυνων τάξεων στην Ελλάδα*, Αθήνα 2005.
- Esmer T. U., «Economies of Violence, Banditry and Governance in the Ottoman Empire Around 1800», *Past and Present* 224 (2014), 164-199.
- Gallant Th., «Revolutions and Regimes of Violence», *Historein* 15/2 (2015), 30-40.
- Θεοτοκάς Κ. Ν., Ν. Γ. Κοταρίδης, *Η οικονομία της βίας. Παραδοσιακές και νεωτερικές εξουσίες στην Ελλάδα του 19ου αιώνα*, Αθήνα 2006.
- Θεοτοκάς Ν., Δ. Τζάκης, «Εισαγωγή: Ο Χρήστος Βυζάντιος και το ζήτημα του εθνικού στρατού», στο: Χρήστος Βυζάντιος, *Ιστορία του τακτικού στρατού, 1821-1833*, επιστ. επιμέλεια-σχόλια, Ν. Θεοτοκάς, Δ. Τζάκης, Αθήνα 2020.
- Scheipers S., *Unlawful Combatants: A Genealogy of the Irregular Fighter*, Οξφόρδη 2015.
- Σειρηνίδου Β., «Βία, έγκλημα και ποινική δικαιοσύνη στην επαναστατημένη Ελλάδα», στο: Κ. Κωστής, Η. Κολοβός (επιμ.), *Κατανοώντας τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας*, Αθήνα: Πατάκης, 2022, σ. 203-227.
- Στάθης Π., «Αρματολισμός: χριστιανοί ένοπλοι στην υπηρεσία των Οθωμανών», στο: Β. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του νέου ελληνισμού, 1770-2000*, τ. 2, Αθήνα 2003, σ. 339-360.

ΣΟΥΚΡΟΥ ΙΛΙΤΖΑΚ / ŞÜKRÜ ILİCAK

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: Οι γενίτσαροι και ο «γενιτσαρισμός» στην Οθωμανική Αυτοκρατορία

Subject: *The Janissaries and "Janissarism" in the Ottoman Empire*

Περίληψη: Αυτό το μεταπτυχιακό σεμινάριο εξερευνά το σώμα των γενιτσάρων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από τις απαρχές του τον 14ο αιώνα μέχρι τη διάλυσή του το 1826. Υπερβαίνοντας τις παραδοσιακές στρατιωτικές αφηγήσεις, το μάθημα εστιάζει στη νεότερη βιβλιογραφία που παρουσιάζει τους γενιτσάρους ως δυναμικούς κοινωνικοπολιτικούς παράγοντες, των οποίων η εξέλιξη αντανακλά ευρύτερα πρότυπα κρατικού μετασχηματισμού στην πρώιμη νεότερη εποχή. Κατά το πρώτο μισό του μαθήματος ακολουθούμε κατά βάση χρονολογική πορεία, εξετάζοντας την ίδρυση, την εξέλιξη και το ρόλο των γενιτσάρων στην αποκαλούμενη «κλασική περίοδο», ενώ στη συνέχεια περνάμε σε θεματικές ενότητες που αφορούν τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτισμικές, θρησκευτικές και πολιτικές επιπτώσεις τους. Θα μελετήσουμε τον «γενιτσαρισμό» ως ευρύτερο φαινόμενο, τη στρατολόγηση (*devşirme/παιδομάζωμα*), την εκπαίδευση, τη στρατιωτική οργάνωση και τη συμμετοχή στις μάχες, τις συχνές πολιτικές παρεμβάσεις και εξεγέρσεις, την ένταξή τους στην αστική ζωή και στα επαγγέλματα, ζητήματα κοινωνικής κινητικότητας και προνομίων, τις θρησκευτικές και εθνοτικές ταυτότητες των γενιτσάρων καθώς και την τελική κατάλυση του θεσμού.

Summary: This graduate seminar explores the Janissary corps (Yeniçeri) of the Ottoman Empire from its 14th-century origins to its dissolution in 1826. Moving beyond traditional military narratives, the course explores recent scholarship that positions Janissaries as dynamic socio-political actors whose evolution reflects broader patterns of early modern state transformation. We will follow a roughly chronological path in the first half of the course, examining the founding, evolution, and the role of the Janissaries in the so-called "classical period," and

then shift to thematic studies of their socioeconomic, cultural, religious, and political impacts. We will delve into “Janissarism” as a broader phenomenon and examine their recruitment (the *devşirme* system), training, military organization and battlefield role, their frequent political interventions and revolts, their integration into urban life and trades, questions of social mobility and privilege, the Janissaries’ religious affiliations and ethnic composition, and eventual demise.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

Cemal Kafadar, “On the Purity and Corruption of the Janissaries,” *Turkish Studies Association Bulletin* 15, no. 2 (1991): 273–280.

Yannis Spyropoulos, “Janissaries: A Key Institution for Writing the Economic and Political History of Ottoman Muslims in the Early Modern Period: Янычары: ключ к пониманию экономической и политической истории османских мусульман раннего Нового времени.” *Historical Reporter/Istoricheskii vestnik* 29 (2019): 104–133.

Gilles Veinstein, “On the Ottoman janissaries (fourteenth-nineteenth centuries)” στο Zurcher (ed.), *Fighting for a Living, A Comparative History of Military Labour 1500-2000* (Amsterdam University Press, 2013): 115-134.

Colin Imber, “The Origin of the Janissaries.” *Journal of Turkish Studies* 26 (2002): 15–19.

Linda T. Darling, “Janissaries and Their Fathers: A Study of Janissary Origins” στο *The Janissaries: Socio-Political and Economic Actors in the Ottoman Empire (17th-Early 19th Centuries). Halcyon days in Crete XII. A Symposium Held in Rethymno, 12-14 January 2024*, edited by Yannis Spyropoulos. Rethymno: Crete University Press, 2025: 365-383.

Gülay Yılmaz, “Becoming a Devşirme: The Training of Conscripted Children in the Ottoman Empire,” στο *Children in slavery through the ages. Ed. Gwyn Campbell, Suzanne Miers, Joseph C. Miller*, Athens (OH): Ohio University Press, 2009: 103–115.

Gülay Yılmaz, “The Devshirme System and the Levied Children of Bursa in 1603–4.” *Belleten* 79 (2015): 901–930.

- Speros Vryonis, "Isidore Glabas and the Turkish Devshirme," *Speculum*, 31, no. 3, (1956): 433-443
- Aşkın Koyuncu, "Kavânini Yeniçeriyân and the Recruitment of Bosnian Muslim Boys as Devshirme Reconsidered," στο *State and society in the Balkans before and after establishment of Ottoman rule. Eds. in chief: Srđan Rudić, Selim Aslantaş*, edited by Srđan Rudić, Selim Aslantaş (Belgrade: Yunus Emre Enstitüsü - Turkish Cultural Centre, 2017): 283-317.
- Βασιλική Παπούλια, *Καταγωγή και Υφή του Παιδομαζώματος στο Οθωμανικό Κράτος*, (Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 2010).
- Gabor Agoston, "Firearms and Military Adaptation: The Ottomans and the European Military Revolution, 1450–1800," *Journal of World History* (25): 85–124.
- Rhoads Murphey, *Ottoman Warfare 1500-1700* (UCL Press, 1999): 35-49.
- Günhan Börekçi, "A Contribution to the Military Revolution Debate the Janissaries use of volley fire during the long Ottoman–Habsburg War of 1593–1606 and the problem of origins," *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* 59 (4): 407-438.
- Marinos Sariyannis, "Unseen Rebels: The 'Mob' of Istanbul as a Constituent of Ottoman Revolt, Seventeenth to Early Nineteenth Centuries," *Turkish Historical Review* 10 (2019): 155–188.
- Cemal Kafadar, "Janissaries and Other Riffraff of Ottoman Istanbul: Rebels Without a Cause?" *International Journal of Turkish Studies* 13, no. 1–2 (2007): 113–134.
- R. W. Olson, "Jews, Janissaries, Esnaf and the Revolt of 1740 in Istanbul: Social Upheaval and Political Realignment in the Ottoman Empire," *JESHO*, 20/2 (1977): 185-207.
- Dimitris Papastamatiou, "Janissaries as Entrepreneurs and Civilians as Janissaries in Thessaloniki during the Second Half of the Eighteenth Century," στο Y. Spyropoulos (επιμ.), *The Janissaries...* (Rethymno: Crete University Press, 2025), 135–169.
- Antonis Anastasopoulos & Yannis Spyropoulos, "Soldiers on an Ottoman Island: The Janissaries of Crete, Eighteenth–Early Nineteenth Centuries," *Turkish Historical Review*, 8/11 (2017): 1-33.

Yannis Spyropoulos and Aysel Yıldız. "Pseudo-Janissarism (*Yeniçerilik İddiası*) in the Ottoman Provinces (with Special Reference to Adana): Its Emergence and Its Geographic and Socio-Economic Aspects." *Special Issue: Insights into Janissary Networks, 1700-1826*, edited by Yannis Spyropoulos, 8, no. 1 (July 2022): 9–54.

Virginia Aksan, *Whatever Happened to the Janissaries; Mobilization for the 1768-1774 Russo-Ottoman War* (1998): 23-36.

ΚΩΣΤΑΣ ΤΑΜΠΑΚΗΣ / KOSTAS TAMPAKIS

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: *Οι επιστήμες και η τεχνολογία στην ευρωπαϊκή και ελληνική ιστορία (17ος-20ός αιώνας)*

Subject: *Technology and the Sciences in European and Greek History (17th-20th century)*

Περίληψη: Οι Φυσικές Επιστήμες και οι τεχνολογικές εφαρμογές τους έχουν αναμφίβολα επηρεάσει το ιστορικό γίνεσθαι των τελευταίων τεσσάρων αιώνων. Η πυρηνική ενέργεια, οι τηλεπικοινωνίες και η εφεύρεση της ατμομηχανής είναι μόνο κάποια από τα παραδείγματα όπου η μελέτη της φύσης καθόρισε την ιστορική πορεία κρατών και εθνών. Παρ' όλα αυτά, η ιστορία της τεχνολογίας και των Φυσικών Επιστημών συνεχίζει να θεωρείται μια "εσωτερική" αφήγηση η οποία αφορά μόνο ειδικούς και δεν εφάπτεται της γενικότερης ευρωπαϊκής και ελληνικής ιστορίας. Ταυτόχρονα, οι Φυσικές Επιστήμες έχουν κερδίσει την επιστημική διάκριση της "σίγουρης γνώσης", η επίκληση της οποίας δεν χωρά αμφισβήτηση. Σπάνια, όμως, αναγνωρίζεται η αυθεντία αυτή ως το αποτέλεσμα μιας μακράς ιστορικής πορείας, της οποίας η έκβαση ούτε προκαθορισμένη ήταν ούτε γραμμική.

Το μάθημα έχει σκοπό να περιγράψει την αμφίδρομη σχέση μεταξύ, αφενός, της ανάδυσης των σύγχρονων Φυσικών Επιστημών και της τεχνολογίας, αφετέρου της ευρωπαϊκής και ελληνικής ιστορίας από τον 17ο αιώνα μέχρι τον 20ό. Η μετάβαση από τη Φυσική Φιλοσοφία στις σύγχρονες

Φυσικές Επιστήμες και οι παράλληλες τεχνολογικές εξελίξεις θα μελετηθούν μέσω της αλληλεπίδρασής τους με τη Μεταρρύθμιση, τον Διαφωτισμό, τη Γαλλική Επανάσταση και, αργότερα, τη Βιομηχανική Επανάσταση. Η εμφάνιση των σύγχρονων χαρακτηριστικών της επιστημονικής πρακτικής θα συσχετιστεί με την εμφάνιση του σύγχρονου εθνικισμού, της αποικιοκρατίας και μετέπειτα με τους δυο Παγκόσμιους Πολέμους και τον Ψυχρό Πόλεμο.

Στο πλαίσιο αυτό, ενδεικτικά θέματα συζήτησης είναι το νόημα και το περιεχόμενο της Επιστημονικής Επανάστασης, ο Νευτωνισμός ως επιστημονική, φιλοσοφική και πολιτική θεωρία, οι θεωρίες θερμότητας και ηλεκτρισμού και η σχέση τους με την ατμομηχανή και τον τηλεγράφο, ο Δαρβινισμός και οι ευγονικές θεωρίες και η ανάπτυξη της πυρηνικής βόμβας. Ως ιστοριογραφικά θέματα, θα συζητηθούν οι σχέσεις επιστήμης και θρησκείας, οι φεμινιστικές κριτικές της επιστήμης, η επιστήμη στην τέχνη και τα ερωτήματα μεταφοράς, διάχυσης και διαμεσολάβησης στην γνώση.

Summary: The natural sciences and their technological applications have undoubtedly influenced the historical events of the past four centuries. Nuclear energy, telecommunications and the invention of the steam engine are just some examples where the study of nature has determined the historical course of states and nations. However, the history of technology and science is still often treated as an “internal” narrative, which only concerns specialists and is not tangential to European and Greek history. At the same time, the natural sciences have earned the epistemic distinction of “certain knowledge”, the invocation of which is unquestionable. Rarely, however, is this authority recognised as the result of a long historical course which was neither predetermined nor linear.

This course aims to describe the two-way relationship between the emergence of modern science and technology and European and Greek history from the 17th to the 20th century. The transition from Natural Philosophy to the modern Natural Sciences and the parallel technological developments will be studied through their interaction with the Reformation, the Enlightenment, the French Revolution and, later, the Industrial Revolution. The emergence of contemporary scientific practice will also be examined in relation to the rise of modern nationalism, colonialism and later the World Wars and the Cold War.

Indicative topics include the meaning and content of the Scientific Revolution; Newtonism as a scientific, philosophical and political theory; theories of heat and electricity and their relation to the steam engine and the telegraph; Darwinism, eugenics and the development of the nuclear bomb. From a historiographical perspective, we will also discuss the relationship between science and religion, feminist critiques of science, science in art and questions of transfer, diffusion and mediation in the production of knowledge.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Adas, M. (2018). *Machines as the measure of men: Science, technology, and ideologies of Western dominance*. Cornell University Press
- Biagioli, M. (2006), *Ο Γαλιλαίος αυλικός, Κάτοπτρο*.
- Bird, K., S. Martin. (2008). *Ο θρίαμβος και η τραγωδία του Ρόμπερτ Οππενχάιμ, Τραυλός*.
- Bowler, P. J., I. R. Morus. (2022). *Η ιστορία της νεότερης επιστήμης. Μια επισκόπηση*, 2η έκδοση, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Burns, W. (2018). *Knowledge and power: Science in world history*, 2nd edition, Routledge.
- De Syon, G. (2008). *Science and Technology in Modern European Life*, Greenwood
- Galison, P. (2007). *Τα ρολόγια του Αϊνστάιν, οι χάρτες του Πουανκαρέ: Οι αυτοκρατορίες του χρόνου*, Κάτοπτρο
- Hankins, T. (1998). *Επιστήμη και Διαφωτισμός*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
- Headrick, D. (1988). *The tentacles of progress: Technology transfer in the age of imperialism, 1850-1940*. Oxford University Press.
- Kern, S. (2003). *The culture of time and space, 1880-1918: With a new preface*. Harvard University Press.
- Posket, J. (2022). *Ο Δαρβίνος και ο Αϊνστάιν δεν ήταν μόνοι: Μια παγκόσμια ιστορία της επιστήμης*, Διόπτρα
- Rudwick, M. (2021). *Earth's Deep History How It Was Discovered and Why It Matters*, University of Chicago Press
- Shapin, S., S. Schaffer. (2021). *Ο Λεβιάθαν και η αεραντλία*, Ροπή
- Tampakis, K. "The once and future language: Communication, terminology and

the practice of science in nineteenth and early twentieth century Greece”.

History of Science 53.4 (2015): 438-455.

Tampakis, K. “To leave Parnassus and climb the rugged mountain of science: Orphanidis, poetry and science in nineteenth century Greece,” in *Science and Literature: Poetry and Prose*, G. N. Vlahakis and K. Tampakis, Eds. National Hellenic Research Foundation. Institute of Historical Research, 2020, pp. 67–78. (<https://anavathmis.eu/e-books/#1627533032280-dd5aa3c5-72b5>)

Wolfe, A. (2018). *Freedom’s laboratory: The Cold War struggle for the soul of science*, John Hopkins University Press.

Αραμπατζής, Θ., Κ. Γαβρόγλου, (επιμ.). (2012). *Η Κρίση στη Φυσική και η Δημοκρατία της Βαϊμάρης: Η πολιτισμική ιστορία της Κβαντικής Θεωρίας*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

ΕΥΑΝΘΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ / EVANTHIS HATZIVASSILIOU

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: Πολιτική κρίση, δικτατορία, μεταπολίτευση: η εξέλιξη των πολιτικών δυνάμεων, 1961-1981

Subject: *Political Crisis, Dictatorship and Transition to Democracy: the Evolution of the Greek Political Forces, 1961-1981*

Περίληψη: Το μάθημα θα ασχοληθεί με την εξέλιξη των ελληνικών πολιτικών δυνάμεων από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 έως τα τέλη της δεκαετίας του 1970. Κατά το διάστημα αυτό, σημειώθηκαν η πολιτική κρίση της δεκαετίας του 1960, η επιβολή της δικτατορίας, η Μεταπολίτευση και η εδραίωση του νέου δημοκρατικού καθεστώτος. Θα αναλυθούν η άνοδος και η πτώση μείζονων πολιτικών δυνάμεων (ΕΡΕ, ΕΚ, ΝΔ, ΕΔΗΚ, ΠΑΣΟΚ) και θα αναζητηθούν οι ευρύτερες ροπές της ελληνικής πολιτικής ιστορίας, σε μια περίοδο μετάβασης από την πρώτη στην όψιμη μεταπολεμική εποχή.

Summary: The course examines the development of Greek political forces from the early 1960s to the late 1970s. It addresses the political crisis of the 1960s, the imposition of the Colonels' dictatorship, the transition to democracy and the consolidation of the new democratic regime. The course analyzes the rise and fall of major political forces (ERE, The Centre Union, ND, EDIK, PASOK), and explores broader trends in Greek political history during a period of transition from the first to the latter post-war period.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected Bibliography

Chassaigne, Philippe, *Les années 1970: fin d'un monde et origine de notre modernité*, Paris, 2008.

Ferguson, Niall, Charles S. Maier, Erez Manela, Daniel J. Sargent (επιμ.) *The Shock of the Global: the 1970s in Perspective*, Cambridge, Mass., 2010.

Krige, John, *American Hegemony and the Postwar Reconstruction of Science in Europe*, Cambridge, Mass., 2006.

- Pedaliu, Effie G. H., «Human Rights and International Security: The International Community and the Greek Dictators», *The International History Review*, 38 (2016), σ. 1014-1039.
- Snyder, Sarah B., *Human Rights Activism and the End of the Cold War: a Transnational History of the Helsinki Network*, New York, 2011.
- Suri, Jeremi, *Power and Protest: Global Revolution and the Rise of Detente*, Cambridge, Mass., 2003.
- Weimer, Daniel, *Seeing Drugs: Modernization, Counterinsurgency, and US Narcotics Control in the Third World, 1969-1976*, Kent, Ohio, 2011.
- Winther-Jacobsen, Kristina, Ευάνθης Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Δος μοι πα στω και ταν γαν κινάσω: Η Δανία, το Συμβούλιο της Ευρώπης, το NATO και τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της χούντας*, Αθήνα, 2019.
- Χατζηβασιλείου, Ευάνθης, «Ελληνικές απουσίες: η νέα ατζέντα της διεθνούς συνεργασίας και η αποκοπή της Ελλάδας από τον κόσμο, δεκαετίες 1960-1980», στο Νίκος Μαραντζίδης, Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Ευάνθης Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Η Ελλάδα και ο Ψυχρός Πόλεμος: επεκτείνοντας τις ερμηνείες*, Θεσσαλονίκη, 2018, σσ. 141-155.
- Χρηστίδης, Χρήστος, «Η Ευρώπη έναντι της δικτατορίας των συνταγματαρχών: η περίπτωση της ελληνικής υπόθεσης στο Συμβούλιο της Ευρώπης», στο Παύλος Σούρλας, (επιμ.), *Η δικτατορία των συνταγματαρχών και η αποκατάσταση της δημοκρατίας*, Αθήνα, 2016, σσ. 405-419.

B. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ – EUROPEAN HISTORY

ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΓΙΑΝΤΣΗ-ΜΕΛΕΤΙΑΔΗ (σε συνεργασία με τον καθηγητή Διον. Μπενέτο)

NIKOLETTA GIANTSI-MELETIADI (in collaboration with Prof. Dion. Benetos)

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: *Η ανάπτυξη του αστικού φαινομένου στη μεσαιωνική Ευρώπη: ιστοριογραφικές προσεγγίσεις και σύγχρονες πηγές*

Subject: *The Development of Urban Networks in Medieval Europe: Historiographical Approaches and Modern Sources*

Περίληψη: Το ζήτημα της αστικής ανάπτυξης ως στοιχείο πολιτισμικής και οικονομικής διαφοροποίησης μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας για την οργάνωση ταυτοτήτων αποτελεί το κεντρικό θέμα αυτού του σεμιναρίου, με τη διαφορά ότι τη φετινή χρονιά η ανάλυση θα έχει αναφορές στις συνθήκες που διαμόρφωσαν το πλαίσιο της ιστοριογραφικής προσέγγισης. Με αυτή την έννοια το σεμινάριο θα αναζητήσει τις ιστορικές συγκυρίες μέσα στις οποίες συγκροτήθηκαν αυτά τα θέματα και, επομένως, θα κινηθεί στην ιστορική περίοδο του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου και του μεσοπολέμου. Ιδιαίτερες αναφορές θα γίνουν στις σχέσεις μεταξύ της Ευρώπης και των ΗΠΑ κατά την παραπάνω περίοδο.

Summary: The issue of urban development as a marker of cultural and economic differentiation within the broader framework of identity formation constitutes the central theme of this seminar. This year, however, the analysis will focus specifically on the conditions that shaped the historiographical approach to the subject. In this context, the seminar will explore the historical conjunctures within which these themes emerged, with particular emphasis on the period of the First World War and the interwar years. Special attention will also be given to the relationships between Europe and the United States during this time.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Brandes J., *Herbert Hoover and economic diplomacy; Department of Commerce policy 1921-1928*, Pittsburgh, University of Pittsburgh Press, 1962.
- Brown, R., *A History of Accounting and Accountants*, Edinburgh 1905.
- Friedman, J. B., Kr. M. Figg, *Trade, Travel and Exploration in the Middle Ages. An encyclopedia*, Routledge, 2017.
- Gies, F., J. Gies, *Life in a Medieval City*, Harper and Row, 1981.
- Given J.B., *State and Society in Medieval Europe: Gwynedd and Languedoc under outside Rule*, Cornell University Press, 1990.
- Goodlich M., G.Ewald, *Violence and Miracle in the Fourteenth Century: Private Grief and Public Salvation*, The University Chicago Press, 1995.
- Graham-Leigh, E., *The Southern French Nobility and the Albigensian Crusade*, Woodbridge, 2005.
- Mundy J.H., *Studies in the Ecclesiastical and Social History of Toulouse in the Age of Cathars*, Cornwall, 2006.
- Philippe, B., A. Kriegel, D.Roché, *Etre juif dans la société française du Moyen- Âge à nos jours*, Complexe, 1997.
- Pounds, N.J.G., *An economic history of medieval Europe*, Longman, 1974.
- Pryor, J., *Commerce, Shipping and Naval Warfare in the Medieval Mediterranean*, Variorum Reprints, 1987.
- Rosenberg, Emily S., *Financial Missionaries to the World: The Politics and Culture of Dollar Diplomacy, 1900–1930*. Cambridge, Mass.: Harvard UP, 1999.
- Taylor, Cl., *Heresy, Crusade and Inquisition in Medieval Quercy*, York Medieval Press, 2011.
- Woolf, A.H., A.G. Cosmo, *A Short History of Accountants and Accountancy*. London, 1912.

MARIA ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ/ MARIA PARATHANASSIOU

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: *Ιστορία / Ιστορίες της ευρωπαϊκής μετανάστευσης (1750-1930 περίπου)*

Subject: *History / Histories of European Migration (ca. 1750-1930)*

Περίληψη: Εξετάζονται όψεις της εσωτερικής, ενδο-ευρωπαϊκής και διηπειρωτικής μετανάστευσης/μετακίνησης των πληθυσμών της δυτικής, βόρειας, κεντρικής και κεντροανατολικής Ευρώπης σε συνάρτηση με τις θεμελιώδεις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές διαδικασίες που επηρεάζουν καθοριστικά και μετασχηματίζουν ή/και ανατρέπουν τη ζωή των κατοίκων της ευρωπαϊκής ηπείρου κατά την υπό εξέταση περίοδο (εκβιομηχάνιση, αστικοποίηση, οικονομικές κρίσεις, πολεμικές συρράξεις, αποικιακή εξάπλωση, πολιτικές διαχείρισης κοινωνικών ζητημάτων, ανάπτυξη των εθνικισμών και εθνικιστικές πολιτικές). Στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο θα μας απασχολήσουν ειδικότερα συγκεκριμένες μορφές μετανάστευσης, όπως η κυκλική ή εποχική μετανάστευση (ειδικά ως προς τους αγροτικούς πληθυσμούς) και η υπερατλαντική μετανάστευση, καθώς και ζητήματα όπως η αγροτική έξοδος, η εισροή εσωτερικών μεταναστών στα αστικά κέντρα και η ενσωμάτωση ή περιθωριοποίησή τους, η αντιμετώπιση της φτώχειας και της εγκληματικότητας στην Ευρώπη μέσα από την αναγκαστική, διηπειρωτική μετακίνηση/μετανάστευση, η αναζήτηση καλύτερων συνθηκών ζωής στο πλαίσιο των αποικιακών αυτοκρατοριών, πληθυσμιακές μετακινήσεις ως συνέπεια του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου και των μεσοπολεμικών κρίσεων. Μας ενδιαφέρει τόσο μία εκ των άνω προσέγγιση με βάση τις κρατικές πολιτικές, τους νόμους, τα στατιστικά στοιχεία και τους λόγους που συγκροτούνται περί τη μετανάστευση όσο και μία ιστορία από τα κάτω που διερευνά τα κίνητρα, τις στρατηγικές, τις πρακτικές και τις βιωμένες εμπειρίες των ιστορικών υποκειμένων.

Summary: We examine aspects of internal, intra-European and intercontinental migration/movement of populations from Western, Northern, Central and

Central-Eastern Europe, in relation to fundamental economic, social and political processes that decisively influenced, transformed and/or subverted the lives of Europeans during the period under consideration (industrialisation, urbanisation, economic crises, war conflicts, colonial expansion, social and welfare policies, the development of nationalisms and nationalist policies). Within this broader context, we will be particularly concerned with specific forms of migration, such as cyclical or seasonal migration (especially among rural populations), transatlantic migration and phenomena such as rural exodus, the influx of internal migrants into urban centres and their integration or marginalization. We will also address poverty and crime in Europe in relation to forced, intercontinental movements/migrations, the search for better living conditions within the context of colonial empires, population displacements resulting from the First World War and the inter-war crises. Our approach combines both top-down perspectives -based on state policies, laws, statistics and discourses surrounding migration- and bottom-up histories that explore the motives, strategies, practices and lived experiences of historical subjects.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Bade K., *Migration in European History* (μετάφ. από τα γερμανικά Allison Brown), Blackwell, 2003.
- Bade, Klaus J., Pieter C. Emmer, Leo Lucassen, Jochen Oltmer (eds), *The Encyclopedia of European Migration and Minorities. From the Seventeenth Century to the Present*, Cambridge University Press, 2011. (μετάφραση από τα γερμανικά)
- Baines, Dudley, *Emigration from Europe 1815-1930*, Macmillan Education LTD, Houndmills, Basingstoke, Hampshire and London, 1991.
- Hahn, Sylvia, *Historische Migrationsforschung*, Campus Verlag, Frankfurt a.M., New York, 2012.
- Harzig, Chr., Dirk Hoerder, [*What is Migration History?*](#), Polity Press, Cambridge, Malden 2009.
- Hoerder, Dirk, *Cultures in Contact: World Migrations in the Second Millenium (Comparative and International Working-Class History)*, Duke University Press, 2002.

- Lucassen, J., L. Lucassen, (επιμ.), *Migration, Migration History, History. Old Paradigms and New Perspectives*, Peter Lang, Bern, Berlin et.al., 1997.
- Manning, Patrick, [*Migration in World History*](#), Routledge, New York 2005.
- Page, Moch, L., *Moving Europeans. Migration in Western Europe since 1650*, Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis 2003 [1992].
- Siddle, D. J. (επιμ.), *Migration, Mobility and Modernization*, Liverpool University Press 2000.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΓΑΝΑΚΗΣ / KOSTAS GAGANAKIS

Εαρινό εξάμηνο/ Spring semester

Θέμα: *Ο Πόλεμος των λέξεων, των ήχων και των συμβόλων. Ο πόλεμος της προπαγάνδας ανάμεσα σε Προτεστάντες και Καθολικούς στη Δύση του 16ου και 17ου αιώνα*

Subject: *The War of Words, Sounds and Symbols. Propaganda warfare between Protestants and Catholics in the West during the 16th and 17th Century*

Περίληψη: Με την εμφάνιση του Μαρτίνου Λούθηρου η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία δέχτηκε μια επίθεση πρωτοφανούς κλίμακας στην ιστορία της. Μια επίθεση όπου οι πράξεις φυσικής βίας (εικονοκλαστικές επιθέσεις) και λεκτικής βίας (κήρυγμα από τον άμβωνα, δημόσιες αντιπαραθέσεις σε μαζικούς χώρους) συνδυάστηκαν με το επαναστατικό μέσο της τυπογραφίας, με θεατρικά δρώμενα και γκράφιτι σε δρόμους και πλατείες των πόλεων και, τελικά, και με τη γενικευμένη πολεμική εμπλοκή. Με την ανάδυση του Ιωάννη Καλβίνου, η κρίση της Μεταρρύθμισης πέρασε αρχικά στο γαλλικό έδαφος και στις Κάτω Χώρες, για να γενικευθεί με ραγδαία ταχύτητα, αποκτώντας μια κυρίαρχη πολιτική διάσταση, με τον σχηματισμό προτεσταντικών και καθολικών πολιτικο-στρατιωτικών ενώσεων, οι οποίες συγκρούστηκαν στο ευρωπαϊκό έδαφος και στις ευρωπαϊκές αποικίες στον Νέο Κόσμο.

Η σύγκρουση ανάμεσα στις δύο αλληλο-αναιρούμενες εκδοχές της χριστιανικής θρησκείας σύντομα προσέλαβε διαστάσεις ολοκληρωτικού προπαγανδιστικού πολέμου. Και οι δυο πλευρές χρησιμοποίησαν όλα τα μέσα, μεμονωμένα ή συνδυαστικά (υβριδικές μορφές προπαγάνδας) για να πλήξουν τον αντίπαλο, καταδεικνύοντας στα στοχευόμενα κοινά (αναγνωστικά και ακροατήρια) τη δαιμονική/αιρετική του φύση. Στις αστικές κοινότητες της Δύσης που βίωσαν τη θρησκευτική διάσπαση, ο πόλεμος της προπαγάνδας ξεπέρασε γρήγορα το κήρυγμα από τον άμβωνα, την αφισοκόλληση, την εικονοκλαστική βία, τις δημόσιες λατρευτικές συγκεντρώσεις, για να συμπεριλάβει στοχευμένες παρεμβάσεις στα αστικά

ηχοτοπία, ακόμη και τον πόλεμο των μυρωδιών. Ο αστικός χώρος υπέστη πολλαπλές απόπειρες χωροταξικού ανασχεδιασμού, με μείζον διακύβευμα την κυρίαρχη –αν όχι αποκλειστική– παρουσία της μιας ή της άλλης πλευράς.

Το σεμινάριο αρχικά επιχειρεί μια λεπτομερή χαρτογράφηση του πεδίου της προπαγανδιστικής αντιπαράθεσης. Κατόπιν θα διερευνήσουμε μια προς μια τις επιμέρους πτυχές του προπαγανδιστικού πολέμου (πόλεμος των λέξεων, των ήχων και των συμβόλων) στην Ευρώπη του 16ου και 17ου αιώνα, για να καταλήξουμε σε μια απόπειρα συνολικής αποτίμησης της Μεταρρύθμισης ως επανάστασης στην επικοινωνιακή διαδικασία.

Summary: With the emergence of Martin Luther, the Roman Catholic Church faced a full-scale attack, unprecedented in its long history. It was an assault where acts of physical violence (iconoclastic attacks) and verbal violence (preaching from the altar, debates in public spaces) were combined with the revolutionary medium of the printing press, with theatrical performances and graffiti in the streets and squares of cities and towns and, ultimately, with full-scale military conflict. With the rise of John Calvin, the Reformation crisis initially spread to France and the Low Countries and rapidly took on a global dimension, marked by the formation of Protestant and Catholic Leagues which clashed across European territories and, soon, in the colonies of the New World.

The confrontation between these two mutually-exclusive manifestations of the Christian religion soon escalated into a total propaganda war. Both sides used all means—separately or in combination (hybrid forms of propaganda), in order to crash the opponent, revealing to their target audiences his demonic/heretical nature. In the urban communities of the West that experienced religious division, the propaganda war quickly surpassed preaching from the altar, posting of billboards, iconoclastic violence, public gatherings and processions, to include targeted interventions in urban soundscapes, even olfactory warfare. The urban milieu was subjected to repeated and violent attempts of restructuring, with the major stake being the dominant –if not exclusive– presence of one side over the other.

The seminar initially attempts a detailed mapping of the fields of propaganda war between Protestants and Catholics. We shall then investigate

various facets of this conflict (war of words, symbols and sounds) in 16th- and 17th-century Europe, to conclude with an overall appraisal of the Reformation crisis as a revolution in communication.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Auerbach, Jonathan, Russ Castronovo (επιμ.), *The Oxford Handbook of Propaganda Studies*, Οξφόρδη, OUP, 2013.
- Behringer, Wolfgang, "Communications Revolutions: A Historiographical Concept", *German History* Vol. 24 No. 3, 2006, 333-374.
- Brady, Thomas Jr., *Communities, Politics and Reformation in Early Modern Europe*, Leiden, Brill, 1998.
- Chartier, Roger (επιμ.), *The Culture of Print. Power and the Uses of Print in Early Modern Europe*, New Jersey, Princeton University Press, 1987.
- Diefendorf, Barbara B., Carla Hesse (επιμ.), *Culture and Identity in Early Modern Europe (1500-1800)*, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 1993.
- Edwards, Mark U. Jr., *Printing, Propaganda, and Martin Luther*, Berkeley, University of California Press, 1994.
- Fisher, Alexander J., *Music, Piety and Propaganda. The Soundscapes of Counter-Reformation Bavaria*, Οξφόρδη, OUP, 2014.
- Γαγανάκης, Κώστας, *Ο Πόλεμος των λέξεων. Θρησκευτική διαμάχη και προπαγάνδα στη Γαλλία τον καιρό της Νύχτας του Αγίου Βαρθολομαίου*, Αθήνα, Νεφέλη, 2003.
- Koerner, Joseph Leo, *The Reformation of the Image*, Λονδίνο, Reaktion Books, 2004.
- Loewe, Andreas, Katherine Firth, *Martin Luther and the Arts. Music, Images, and Drama to Promote the Reformation*, Leiden, Brill, 2023.
- Pettegree, Andrew, *Reformation and the Culture of Persuasion*, Κέιμπριτζ, CUP, 2005.
- Scribner, R.W., *Για το καλό των απλών ανθρώπων. Η λαϊκή προπαγάνδα κατά τη Γερμανική Μεταρρύθμιση*, Αθήνα, Εκδόσεις Ξιφάρης, 2011.
- Stephenson, Barry, *Performing the Reformation. Public Ritual in the City of Luther*, Οξφόρδη, OUP, 2010.

Waite, Gary K., *Reformers on Stage. Popular Drama and Religious Propaganda in the Low Countries of Charles V, 1515-1556*, Toronto, The University of Toronto Press, 2000.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΥΣΗΣ / NIKOLAOS CHRISSIS

Εαρινό εξάμηνο / Spring semester

Θέμα: *Οι Λατίνοι στη μεσαιωνική Ανατολική Μεσόγειο (12ος-15ος αι.): θεσμοί, κοινωνία, πηγές, ιστοριογραφία σε συγκριτική εξέταση*

Subject: *Latins in the Medieval Eastern Mediterranean (12th-15th c.): a Comparative Examination of Institutions, Society, Sources and Historiography*

Περίληψη: Το σεμινάριο επικεντρώνεται στην παρουσία, δράση και εγκατάσταση διάφορων δυτικών δυνάμεων στην ανατολική Μεσόγειο, ιδίως στο πλαίσιο του σταυροφορικού κινήματος. Επιχειρείται μια συγκριτική προσέγγιση μεταξύ της λεγόμενης Φραγκοκρατίας στον ελλαδικό χώρο και των «σταυροφορικών κρατών» που είχαν δημιουργηθεί στην περιοχή της Συρίας-Παλαιστίνης μετά την Πρώτη Σταυροφορία. Βασικά θέματα προς εξέταση: η μεταφορά θεσμών από τη Δύση και η επιρροή και προσαρμογή τοπικών στοιχείων· η κοινωνική οργάνωση και οι σχέσεις με τους γηγενείς πληθυσμούς· η αντίληψη του «Άλλου» και η δημιουργία νέων μεικτών ταυτοτήτων· οι κύριες πηγές για τη μελέτη των λατινικών κυριαρχιών στην ανατολική Μεσόγειο· ιστοριογραφικά ερωτήματα και ρεύματα αναφορικά με τις σταυροφορίες και τα σταυροφορικά κράτη – π.χ. αν και σε ποιο βαθμό μπορούν να χαρακτηριστούν ως μια πρώτη «αποικιοκρατία». Συνολικά, ζητούμενο είναι η σφαιρικότερη κατανόηση και θέαση τόσο της Φραγκοκρατίας όσο και του σταυροφορικού κινήματος στο ευρύτερο ευρωπαϊκό και μεσογειακό τους πλαίσιο.

Summary: The seminar focuses on the Western presence, settlement and dominions in the Eastern Mediterranean, particularly in the context of the crusading movement. It aims to provide a comparative examination of the period of Latin rule (the so-called *Frankokratia*) in the Greek lands and the “crusader states” established in Syria-Palestine following the First Crusade. Key topics include: the transfer of institutions from the West and the parallel influence and adaption of local elements; social organization and relations with native populations; perception(s) of Otherness and the creation of new, mixed

identities; the main primary sources for the study of Western dominions in the Eastern Mediterranean; historiographical trends and questions pertaining to the crusades and the crusader states – for example, whether and to what extent they constituted an incipient form of “colonialism”. Overall, the objective is to situate both the *Frankokratia* and the crusades within a wider European and Mediterranean context.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Balard, M., *Les Latins en Orient (Xe-XVe siècle)* (Presses universitaires de France, 2006).
- Barber, M., *The Crusader States* (Yale University Press, 2012).
- Chrissis, N.G., *Crusading in Frankish Greece: A Study of Byzantine-Western Relations and Attitudes* (Brepols, 2012).
- Edbury, P.W., *The Kingdom of Cyprus and the Crusades, 1191-1374* (Cambridge University Press, 1991).
- Gerstel, S.E.J. (ed.), *Viewing the Morea: Land and People in the Late Medieval Peloponnese* (Dumbarton Oaks Research Library and Collection, 2013).
- Γιαννακόπουλος, Δ. Κ., *Δουκάτο των Αθηνών: η κυριαρχία των Acciaiuoli* (Βάνιας, 2006).
- Hendrickx, B., *Οι Θεσμοί της Φραγκοκρατίας* (Σταμούλης, 2007).
- Jacoby, D., *La féodalité en Grèce Médiévale. Les «Assises de Romanie». Sources, application et diffusion* (Mouton, 1971).
- Jotischky, A., *Crusading and the Crusader States* (Pearson, 2004).
- Kedar, B.Z., *Crusade and Mission: European Approaches toward the Muslims* (Princeton University Press, 1984).
- Kedar, B.Z., *Cultures of the Medieval Kingdom of Jerusalem* (Cornell University Press, 2025).
- Lock, P., *The Franks in the Aegean, 1204-1500*, Longman, 1995 [ελληνική μετάφ. *Οι Φράγκοι στο Αιγαίο, 1204-1500* (Ενάλιος, 1998)].
- MacEvitt, C., *The Crusades and the Christian World of the East: Rough Tolerance* (University of Pennsylvania Press, 2008).
- Μοσχονάς, Ν.Γ., Μ.-Γ. Λίλυ Στυλιανούδη (επιμ.), *Το δουκάτο του Αιγαίου* (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2009).

- Murray, A.V., *The Franks in Outremer: Studies in the Latin Principalities of Palestine and Syria, 1099-1187* (Ashgate, 2015).
- Ντούρου-Ηλιοπούλου, Μ., *Το φραγκικό πριγκιπάτο της Αχαΐας (1204-1432): ιστορία, οργάνωση, κοινωνία* (Βάνιας, 2005).
- Prawer, J., *The Latin Kingdom of Jerusalem: European Colonialism in the Middle Ages* (Weidenfeld and Nicolson, 1972).
- Riley-Smith, J. (ed.), *The Oxford Illustrated History of the Crusades* (Oxford University Press, 1997).
- Setton, K.M., *Catalan Domination of Athens, 1311-1388* (Variorum Reprints, 1975).
- Shawcross, T., *The Chronicle of the Morea: Historiography of Crusader Greece* (Oxford University Press, 2009).
- Tsougarakis, N.I., P. Lock (eds), *A Companion to Latin Greece* (Brill, 2014)
- Tyerman, C., *The Debate on the Crusades* (Manchester University Press, 2011)

Γ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – HISTORY OF ART

ΙΑΝΘΗ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ/ IANTHI ASSIMAKOPOULOU

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: *Φλωρεντινή τέχνη: στροφή προς τη φύση και επιστροφή στην αρχαιότητα, 1400-1500*

Subject: *Florentine Art: a Turn to Nature and Return to the Antiquity, 1400-1500*

Περίληψη: Το σεμινάριο επιδιώκει να αναδείξει την επιρροή αρχαίων εικαστικών πηγών καθώς και της εκ του φυσικού μελέτης στην τέχνη της πρώιμης Αναγέννησης. Διερευνάται πώς το μονοπάτι προς ένα «φωτεινότερο μέλλον» στρώθηκε με ιδέες του παρελθόντος. Τα διασωθέντα αποτυπώματα τις κλασικής αρχαιότητας, εικαστικά και γραπτά, έγιναν καθοριστικές πηγές για έργα αρχιτεκτονικής, γλυπτικής και ζωγραφικής. Οι καλλιτέχνες της Φλωρεντίας (Brunelleschi, Ghiberti, Donatello, Filippino Lippi, Michelangelo και πολλοί άλλοι) μελετούσαν τα αρχαία κατάλοιπα που έμεναν ακόμα ορατά για αιώνες, ενώ οι ουμανιστές και οι εύποροι παραγγελιοδότες συγκέντρωναν σημαντικές συλλογές αρχαιοτήτων. Παράλληλα το αίτημα για περισσότερο νατουραλιστική απόδοση του κόσμου από τους ίδιους καλλιτέχνες τους ωθούσε να μιμούνται τη φύση και τις δημιουργικές της διαδικασίες. Σχολιάζεται η συζήτηση γύρω από τη σχέση φύσης και τέχνης, καθώς και οι έννοιες *natura naturata* και *natura naturans*.

Summary: The seminar highlights the influence of ancient visual sources and the study from nature in the art of the early Renaissance. It explores how the path towards a "brighter future" was paved with ideas from the past. The surviving visual and written remains of classical antiquity inspired works of architecture, sculpture, and painting. Artists such as Brunelleschi, Ghiberti, Donatello, Filippino Lippi, Michelangelo, and many others studied the ancient remains that remained visible for centuries, while humanists and wealthy patrons collected

antiquities. At the same time, the demand for a more naturalistic depiction of the world led these artists to imitate nature and its creative processes. A wide variety of theories concerning the relationship between art and nature that circulated in Renaissance treatises are discussed as well as the concepts of *natura naturata* and *natura naturans*.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

- Aymonino, Adriano, Anne Varick Lauder, *Drawn from the Antique: Artists and the Classical Ideal*, Λονδίνο, Sir John Soane's Museum 2015.
- Baxandall, Michael, *Painting and Experience in Fifteenth Century Italy: A Primer in the Social History of Pictorial Style*, Οξφόρδη, Oxford University Press 1988.
- Bober, Phyllis Pray, Ruth Rubinstein, Susan Woodford, *Renaissance Artists and Antique Sculpture: A Handbook of Sources*, Λονδίνο, Harvey Miller Publishers 2010.
- Bomford, David (επιμ.), *Art in the Making: Underdrawings in Renaissance Paintings*, Λονδίνο, National Gallery Publications 2002.
- Bomford, David, Jill Dunkerton, Dillian Gordon, Ashok Roy, *Art in the Making: Italian Painting before 1400*. Λονδίνο, National Gallery Publications, 1989.
- Burke, Peter, *The Italian Renaissance: Culture and Society in Italy*. Cambridge, Polity Press, 1999.
- Nethersole, Scott 2019, *Art of Renaissance Florence: A City and Its Legacy*, Λονδίνο, Laurence King Publishing 2019.
- Randolph, Andrian, *Engaging Symbols: Gender, Politics, and Public Art in Fifteenth-Century Florence*. New Haven and Yale Yale University Press 2002.
- Rubin, Patricia Lee, *Images and Identity in Fifteenth Century Florence*. New Haven: New Haven and Yale, Yale University Press 2000.
- Rubin, Patricia Lee, Alison Wright, *Renaissance Florence: The Art of the 1470s*, Λονδίνο, National Gallery 1999.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ/DIMITRIS PAVLOPOULOS

Χειμερινό εξάμηνο / Winter semester

Θέμα: Δημόσια μνημεία στη μεσοπολεμική Ελλάδα

Subject: *Public Monuments in Interwar Greece*

Περίληψη: Εξετάζονται γλυπτά μνημεία (ηρώα, προτομές, ανδριάντες) που έχουν ανιδρυθεί σε δημόσιους χώρους ανά τη μεσοπολεμική Ελλάδα. Παρουσιάζονται επίσης η σχετική νομοθεσία, οι τελετές των αποκαλυπτηρίων τους και τα προβλήματα συντήρησής τους.

Summary: Sculptural monuments (heroes, busts, statues) erected in public spaces throughout interwar Greece are examined. The seminar also addresses the relevant legislation, the ceremonies of their unveiling and the problems of their preservation.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

Κωτίδης, Αντώνης, *Μοντερνισμός και "Παράδοση" στην ελληνική τέχνη του μεσοπολέμου*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 1993.

Λυδάκης, Στέλιος, *Η νεοελληνική γλυπτική. Ιστορία – Τυπολογία*, Αθήνα, Μέλισσα, 2011.

Μιχαηλίδου, Μαίρη, *Μνημεία – Ηρώα – Ανδριάντες. Μελέτη για την υπαγωγή τους σε ενιαίο φορέα*, Αθήνα, Άποψη, 1989.

Μπόλης, Γιάννης, Δημήτρης Παυλόπουλος (επιμ.), *Το Εργαστήριο του Γλύπτη*, Αθήνα, Μητροπολιτικός Οργανισμός Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης – MOMus, 2022.

Παυλόπουλος, Δημήτρης, *Από τον Ιερό Λόχο στον Κωνσταντίνο ΙΒ΄. Νεότερα Αθηναϊκά Γλυπτά*, Αθήνα, Gutenberg, 2020.

Χρήστου, Χρυσάνθος, Μυρτώ Κουμβακάλη-Αναστασιάδη, *Νεοελληνική Γλυπτική, 1800-1940*, Αθήνα, Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, 1982.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΑΛΕΞΑΚΗ / EVGENIA ALEXAKI

Εαρινό εξάμηνο/ Spring semester

Θέμα: *Τέχνη και ιστορία: αναπαραστάσεις της ιστορίας στην τέχνη του 20ού και του 21ου αιώνα I*

Subject: *Art and History: Representations of History in 20th- and 21st- Century Art I*

Περίληψη: Τι ιστορίες αφηγούνται τα έργα τέχνης; Το έργο τέχνης, το μουσείο, το μνημείο, η έκθεση, ο καλλιτέχνης –όλες έννοιες ιστορικά προσδιορισμένες– ποιου την ιστορία παρουσιάζουν; Πώς αποτύπωσαν οι εικαστικοί καλλιτέχνες τις εμπειρίες βίας και καταστροφής που προκάλεσαν οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι του «σύντομου» 20ού αιώνα; Πώς πραγματεύονται οι σύγχρονοι καλλιτέχνες τα ιστορικά γεγονότα, τις «σιωπές» της ιστορίας, το «ευαίσθητο», το επίμαχο και το τραυματικό ιστορικό παρελθόν; Πώς διασταυρώνεται η σύγχρονη τέχνη με τη μνήμη, το αρχείο, την προφορική ιστορία και την ιστορική έρευνα, και γιατί σύγχρονοι καλλιτέχνες λειτουργούν, συχνά, ως ερασιτέχνες ιστορικοί, με στόχο εναλλακτικές αφηγήσεις του παρελθόντος; Το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους ιστορικά γεγονότα και μνημονικά αφηγήματα γίνονται θέμα, ερμηνεύονται και εξετάζονται κριτικά στην τέχνη του 20ού και του 21ου αιώνα, αλλά και πώς οι καλλιτεχνικές αναπαραστάσεις της ιστορίας και της μνήμης επηρεάζουν την αντίληψή μας για το ιστορικό παρελθόν. Εξετάζοντας ένα ευρύ φάσμα έργων –από τη ζωγραφική και τη γλυπτική έως τα ψηφιακά μέσα και την περφόρμανς– και μελετώντας τη σχετική βιβλιογραφία, παρακολουθούμε τις μετατοπίσεις από τη συμβατική ιστορική ζωγραφική στη λεγόμενη «αρχειακή» και την «ιστοριογραφική στροφή» στη σύγχρονη τέχνη.

Summary: What stories do artworks tell? The work of art, the museum, the monument, the exhibition, and the artist are all historically defined concepts. Whose stories do they present? How have visual artists represented the experiences of violence and destruction caused by the two World Wars of the “short” 20th century? How do contemporary artists address historical events, the “silences” of history, and the “sensitive”, contested, and traumatic historical

past in their work? How does contemporary art engage with memory, the archive, oral history, and historical research? Why do contemporary artists often assume the role of amateur historians, aiming to create alternative narratives of the past? In this seminar, we will analyze the ways in which historical events and narratives are represented, interpreted, and challenged in 20th- and 21st-century art. We will also consider how artistic representations of history and memory shape our understanding of the past. By examining a wide range of artworks –from painting and sculpture to digital media and performance– and engaging with relevant scholarship, we will explore the shifts from conventional history painting to the so-called “archival” and the “historiographic” turns in contemporary art.

Ενδεικτική βιβλιογραφία / Selected bibliography

Bennett, Jill, *Empathic Vision: Affect, Trauma and Contemporary Art*, Stanford, Stanford University Press 2005.

Bourke, Joanna (επιμ.), *War and Art: A Visual History of Modern Conflict*, London, Reaction Books 2017.

Callahan, Sara, *Art + Archive: Understanding the archival turn in contemporary art*, Manchester, Manchester University Press 2022.

Desai, Dipti, Jessica Hamlin Rachel Mattson, *History as Art, Art as History. Contemporary Art and Social Studies Education*, New York, Routledge 2010.

Didi-Huberman, Georges, *The Eye of History: When Images Take Positions*, Cambridge/MA, MIT Press 2018.

Farr, Ian (επιμ.), *Memory. Documents of Contemporary Art*, London & Cambridge/MA, Whitechapel Gallery & MIT Press 2012.

Gibbons, Joan, *Contemporary Art and Memory. Images of Recollection and Remembrance*, London & New York, I.B. Tauris 2007.

Kernbauer, Eva, *Art, History, and Anachronic Interventions Since 1990*, London & New York, Routledge 2021.

Salber, Mark Phillips, Jordan Bear, (επιμ.) *What Was History Painting and What Is It Now?* Montreal/Kingston/London/Chicago, McGill-Queen's University Press 2019.

Saltzman, Lisa, *Making Memory Matter: Strategies of Remembrance in Contemporary Art*, Chicago, University of Chicago Press 2006.